

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGT & DATA

Medlemsblad for DIS-Danmark

ÅRGANG 29 - Nr. 4 - 2014

Udgives af DIS-Danmark
Slægt & Data
www.slaegtogdata.dk
admin@dis-danmark.dk

Adresseændringer:

opdateres af medlemmet selv via hjemmesiden.

Log ind og vælg "Mine indstillinger" øverst til højre.

Læs evt. mere her:

www.slaegtogdata.dk/foreningen/adresseaendring-m.m

Redaktionen:

Kathrine Tobiasen, ansvarshavende redaktør
Korsagervej 13, 8940 Randers SV
Tlf. 41 28 65 30
tobiasen@dis-danmark.dk

Redaktionsmedlemmer:

Gitte Christensen og Henning Karlbj
Korrektur:

Gitte Hovedskov og Kirsten Sanders.

Redaktionen kan kontaktes via hjemmesiden:
Foreningen / Bladet Slægt og Data,
Kontakt redaktionen.

Layout, sats og tryk:

Grafisk Data Center ApS, tlf. 66 12 10 30
Trykoplæg: 8.100 eksemplarer

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.

Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til at redigere i tilsendte artikler. Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse, ligesom redaktionen skal have tilsendt en kopi.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline:

1. februar 2015

1. maj 2015

1. august 2015

1. november 2015

Udkommer:

Marts 2015

Juni 2015

September 2015

December 2015

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Årskontingent: 200 kr.

ISSN 0903-6172

Indhold nr. 4 – december 2014

- 3 Kom og vær med! Nu skal folketællingen 1930 indtastes
- 4 Praktiske erfaringer med brug af Danishfamilysearch.dk kontra brug af ddd.dda.dk
- 7 Søger du familie i udlandet?
- 7 Statens Arkiver skifter navn
- 8 Anekabale
- 10 Gotisk læseprøve
- 11 Gotisk håndskrift på smartphone
- 12 Godbidder på DIS-Danmarks hjemmeside
- 16 Ja, vi elsker dette landet
- 17 Interessegruppe for norske aner
- 18 Dagbogsnotater om DNA-test
- 21 Tydning af den gotiske tekst side 10
- 22 Positivt resultat af DNA-prøve
- 22 Artikler og forsidebilleder til Slægt & Data
- 24 Epidemiske sygdomme i Danmark
- 28 Sådan kan du også finde oplysninger om din slægt
- 30 Slægtshistorisk weekend på Brandbjerg
- 32 Slægtsforskning og aviser
- 35 Boganmeldelser
- 37 Kalender
- 39 DIS-Danmarks bestyrelse
- 40 Holger Hertzum-Larsen

Husk, at du kan finde de tidligere numre af Slægt & Data og læse eller genlæse alle artiklerne i bladet på DIS-Danmarks hjemmeside:
www.slaegtogdata.dk/foreningen/bladet-slaegt-og-data

Forsidefoto

Der er rettet an til en juleforfriskning med punch og klatkager. Motivet er fundet i Den Gamle By i Aarhus.
Fotograf: Kathrine Tobiasen.

Kom og vær med!

Nu skal folketællingen 1930 indtastes

Kathrine Tobiassen
Korsagervej 13
8900 Randers
Tlf. 64 64 51 06
tobiassen@dis-danmark.dk

Kribler det i fingrene efter at være med i fællesskabet og yde en indsats med indtastningen af kilder, dog uden at du har mod på at binde dig for et helt sogn? Føler du dig endnu så usikker på drilske gotiske håndskrifter, at det holder dig tilbage? Har du lyst til at arbejde med dine helt nære slægtninge, måske endda nogle, som du selv har mødt?

Kan du svare ja til disse spørgsmål (eller måske bare et par stykker), er det nu, du kan slå tre fluer med ét formidabelt smæk. Efter en lidt drøj og langsommelig opstart er folketællingen 1930 nemlig klar til at blive indtastet på DIS-Danmarks Kildeportalen.

Kun ét projekt

Kildeportalen har tidligere budt på forskellige kildetyper, men har også levet et noget tilbagetrukket liv, grundet tidspres hos de involverede parter. Nu sætter vi fokus på 1930-tællingen, som er det eneste arkivalie, indtasterne vil møde på siden. Når den er indtastet, kommer turen til andre gode kilder.

Det bedste af det hele er, at det er så supernemt at gå i gang. Du kommer til projektet via Slægt & Datas kil-deside <https://www.slægtogdata.dk/kilder> eller direkte på adressen <http://kilder.dis-danmark.dk/index.php>. Du skal begynde med at oprette dig som bruger; dit login til Slægt & Data-siden virker ikke her. Til gengæld klarer du registreringen på et øjeblik ved at klikke på Ny bruger øverst til højre på siden. Udfyld felterne med brugernavn, kode osv. og tryk på Gem. Det var det! Du kan nu straks logge dig ind.

Næste skridt er at vælge Indtast fra menulinjen øverst og endelig at finde frem til det sogn, du vil indtaste, fra den lange drop-down-menu. Skal du langt ned i alfabetet,

kan du taste de 2-3 første bogstaver i navnet, og du rykker frem til det. Klik til sidst på Hent, og folketællingen bliver fundet frem til dig.

Nem indtastning

Du vil nu se scanningen af protokollen og kan blade i den ved at trykke på de små pile øverst til højre. I venstre side er der små lupper, der bruges til at zoome ind og ud på billedet. Et klik på luppen med et 1-tal gengiver scanningen i 100 %.

Under billedet finder du felterne til indtastning. I første omgang er der kun én linje med et felt svarende til hver oplysning i skemaet. Når du har indtastet alle oplysningerne om en person, trykker du på Opret yderst til højre, og straks kommer en ny linje til syne, så du kan gå videre med den næste person. Opdager du bagefter, at du har tastet forkert, er der ingen ko på isen. Du klikker ganske enkelt på den lille blyant for enden af rækken og får adgang til at ændre, hvad du har behov for.

På med vanten

Håndskriften kan naturligvis variere fra sted til sted, men burde være rimeligt overkommelig. Er en skrift for vanskelig, finder du nok et andet sogn, eller bare en anden del af samme sogn, hvor en mere læselig klo har været på færde. Du indtaster kun så meget, som du har tid og lyst til, helt ned til en enkelt person. Men du kunne meget nemt gå hen og blive bidt af sporten! Tænk på, hvilken fantastisk indgang til mange af slægtsforskningens kilder dette projekt vil være, når det er færdigt.

Hvad bliver der af indtastningerne bagefter? De bliver placeret, så folkene fra DDA nemt kan hente dem og lægge dem ind blandt alle de andre folketællinger.

Er der noget at betænke sig på? Nej vel? På med vanten og i gang med indtastningen. Rigtig god fornøjelse med arbejdet.

Sådan tager skærbilledet til indtastning af FT 1930 sig ud.

Navn	Fødselsdato	Andet	Andet
Andersen, Poul	18/01/1882		
Andersen, Poul	18/01/1882		
Andersen, Poul	18/01/1882		
Andersen, Poul	18/01/1882		
Andersen, Poul	18/01/1882		
Andersen, Poul	18/01/1882		

Praktiske erfaringer med brug af Danishfamilysearch.dk kontra brug af ddd.dda.dk

af Kirsten Sanders

Asselsvej 169
7990 Øster Assels
Tlf. 21 21 30 91
kirstensanders@gmail.com

Lidt personlig baggrund

Jeg begyndte at slægtsforske for alvor for 5-6 år siden, fordi min svigersøn bad mig lave et lille stamtræ til vores barnebarn til brug i børnehaven, så man kunne se hans forældre og bedsteforældre. Jeg kom i tanker om, at min far gennem mange, mange år var bidt af en gal slægtsforsker, og jeg kunne faktisk huske mange af de navne og historier, som han fortalte, dengang jeg var barn og ung.

Desværre var min far død længe forinden, og alle hans papirer var forsvundet, så jeg måtte begynde forfra.

Efter lidt forsøg med forskellige slægtsforskningsprogrammer faldt mit valg på Legacy, som jeg er godt tilfreds med. Her er der plads til både billeder og historier om de enkelte familiemedlemmer.

Selve forskningen foregik med udgangspunkt i mig selv og min mand og med god hjælp fra vores gamle mødre og en gammel moster, der kunne hjælpe mig over dødvandet og tilbage til slutningen af 1800-tallet. Og så gik det ellers derudaf med søgning i folketællingerne ved hjælp af ddd.dda og efterfølgende opslag i kirkebøgerne og andre kilder, så jeg kunne få de helt præcise data og samtidig finde ukendte søskende, onkler og tanter m.v.

På det tidspunkt var det næsten udelukkende ddd.dda

og arkivalieronline, jeg brugte, suppleret med familysearch.org og som støtte krabsen.dk og morchslægt.dk – sidstnævnte senere erstattet af dinslægt.dk/helligdager.php. Senere er der også kommet en lang række andre hjemmesider til.

Søgemuligheder i dag – Danishfamilysearch.dk og ddd.dda.dk

For ca. 1 år siden blev jeg opmærksom på Danish Family Search (DFS), som – meget kort fortalt – er en søgeside, hvor man kan søge i de indtastede folketællinger og kirkebøger, som findes i ddd.dda, samt i hvad der findes af indtastede lægdsruller (2722 poster indtastet i skrivende stund). Herudover kan man også vælge at søge samtidig i Politiets registerblade. Man kan søge på navn, eventuelt kombineret med *født år fra – til* og/eller *køn*, ligesom man kan afgrænse søgningen geografisk (som i ddd.dda) og tidsmæssigt (også som i ddd.dda).

DFS inddrager brugerne, hvilket virker meget fornuftigt, da mange kilder små, forhåbentlig kan føre til, at vi får indtastet alle vore håndskrevne kilder. Kort fortalt har DFS fem projekter i gang i øjeblikket, nemlig:

1. Indtastning af folketællingen 1906
2. Indtastning af kirkebøger
3. Markering af opslagstype
4. Tilknytning af indtastede personer til originale opslag
5. Opdeling af fornavn, mellemnavn og efternavn

P	År	TYPE	NAVN	KØN	ALDER	CA. FØDT ÅR	CIVILSTAND	SOGN/HERRED/AMT	INFORMATION	INFORMATION
	1794	Født	Øvie Hansen	M	0	1794		Beder, Ning, Århus	Seldrup	
	1801	Folketælling	Øvie Hansen	M	7	1794	Ugift	Beder, Ning, Århus	Seldrup Bye	deres Børn.
	1834	Folketælling	Øvie Hansen	M	40	1794	Gift	Beder, Ning, Århus	Fulden Bye	Huusmand.

Max. 250 poster kan vises. Der er ikke læst korrektur. Husk altid selv at kontrollere de originale kilder.

Redaktionen hørte i oktober fra Dan Nicolaysen, som ejer DFS, at der bl.a. arbejdes på at ændre søgesiden, så søgning på navn bliver splittet ud på særskilt fornavn og efternavn. Der kan derfor være ændringer af siden i forhold til det beskrevne. En risiko, som altid foreligger, når der skrives om hjemmesider.

Projekt 1 og 2 svarer til de muligheder, der findes i ddd.dda, men det er vanskeligt at gennemskue, om der sker dobbeltindtastning – dvs., om der er samarbejde om, hvad der bliver indtastet hvor og af hvem. De tre øvrige projekter er sikkert også rigtig gode, men måske af lidt mindre vigtighed end selve indtastningerne?

Det, der kan virke lidt bekymrende, er for det første, at der måske ikke er styr på, om der sker dobbeltindtastning i forhold til det arbejde, der foregår i Kildeindtastningsprojektet (KIP), og for det andet, at den vejledning, der findes til indtastning i hvert fald for mig ikke virker umiddelbart overskuelig. Indrømmet, jeg har kun prøvet at indtaste en enkelt post fra en kirkebog. Men posten dukkede trods alt op i en søgning ca. 5 minutter senere (se øverste linje nedenfor), men da jeg søgte på det stednavn, som jeg havde lagt ind, fik jeg ikke noget resultat.

Fordele og ulemper ved de to forskellige hjemmesider

DFS er efterhånden blevet et væsentligt hjælpemiddel i mine søgninger. DFS er hurtig og har nye og smarte funktioner. Desværre mener jeg ikke, at den kan stå alene, da der er en række u hensigtsmæssigheder i søgefaciliteterne, men som første indgangsvinkel er den ret suveræn.

Den allerstørste fordel er uden sammenligning, at man kan søge i hele Danmark, **og** at man kan søge på *født mellem år XX og YY*. Dette betyder, at man ikke er bundet til at søge inden for et bestemt amt eller bruge ddd.dda's ret dårlige mulighed for at søge i flere amter. Samtidig er ddd.dda's alderssøgning sådan indrettet, at hvis man

bruger den, kan man kun søge i én folketælling ad gangen, da folk bliver ældre for hver folketælling, ligesom aldersspændet på 10 år er for stort, hvis man søger på et relativt almindeligt navn. I øvrigt virker ddd.dda's alderssøgning ikke i folketællinger efter 1890, hvor der ikke er angivet en alder, men derimod en fødselsdato, tastet på vilkårlig måde i systemet. Denne særlige søgefunktion giver en unik mulighed for at finde slægtninge, som flytter fra amt til amt i løbet af deres levetid – og det gjorde de jo faktisk, langt mere end mange måske forestiller sig.

En anden fordel ved DFS er, at man kan sortere søgeresultaterne i alle kolonnerne, hvilket giver mulighed for at sammenholde personer født i samme årstal, eller med samme navn.

Endelig synes jeg også, at det er meget godt, at man kan søge i flere databaser samtidig, nemlig – ud over folketællingerne – også i kirkebøger (hvad der nu måtte findes der) og i Politiets registerblade. At jeg så stadig mangler muligheden for at kunne søge samtidig i f.eks. Nygårds sedler, Oeders, ind- og udvandrede, og hvad der i øvrigt kommer til af indtastede databaser (Wads sedler, f.eks.), må opføres på ønskesedlen.

Som en væsentlig ulempe kan nævnes, at man ikke kan søge på f.eks. %vl_ eskesen [oeli/øvli/eule eskesen], idet man SKAL indtaste et 'rigtigt' første bogstav. Søger man på Eskesen, får man 120 hits, heriblandt også nogle, hvor Eske blot optræder som fornavn. Hvis jeg kunne have lavet min søgning som ønsket, havde jeg kun fået 4 hits. Og problemet bliver mere akut, hvis jeg kun kender fornavnet 'øvli' i de forskellige stavemåder. Her er ddd.dda's valgmuligheder gode, nemlig 'indeholder/= /begynder med /slutter med'.

Hvis jeg f.eks. søger i ddd.dda på Århus amt, begynder med 'ø_1' får jeg 68 relevante hits. Samme søgning i DFS giver ca. 250 hits, hvoraf langt de fleste ikke er relevante, f.eks. ca. 175 Øllegaard. Der kommer ca. 50 af de hits, som jeg fik med ddd.dda, men altså ikke dem alle sammen.

En anden væsentlig mangel i mine øjne er, at hvis man anvender wildcards, f.eks. Peder Loren%, så forsvinder den indbyggede 'oversættelse' mellem Peder og Peter, og

The screenshot shows the search interface for 'Danish Family Search'. At the top, there is a navigation bar with 'Home', 'Søg', 'Oversigt', 'Temaer', 'Projekter', 'Brugere', 'Links', 'Hjælp og vejledning', 'Hvem er vi?', and 'Kontakt os'. Below this is a search form with several input fields: 'Amt', 'Herred', 'Sogn', and 'Stednavn' (all dropdown menus); 'Kilde år' with 'Fra' (1550) and 'Til' (1980) fields; 'Navn' (text input); 'Født år' with 'Fra' and 'Til' fields; and 'Køn' (dropdown menu). To the right of these fields are checkboxes for 'Kilde Typer': 'Folketællinger' (checked), 'Kirkebøger' (checked), 'Lægdsruller' (checked), and 'Politiets Registerblade (BETA)' (unchecked). Below the checkboxes is a note: 'I navnefeltet kan der bruges jokertegn. Brug % som erstatning for flere bogstaver, og _ for at erstatte et enkelt bogstav.' At the bottom of the form are two red buttons: 'Søg' and 'Nulstil'. In the top right corner of the page, there is a link: 'Hjælp til at finde dine aner?, så tryk her'.

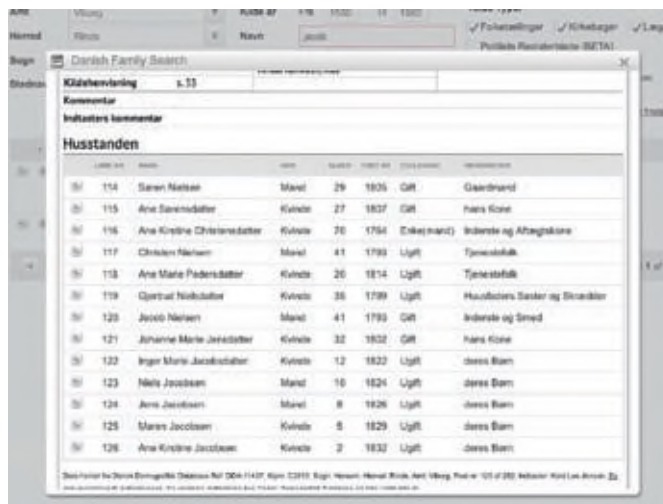
man får altså kun hits, hvor fornavnet er Peder. Her skal man altså huske også at indsætte wildcard i Pe_er. Og det kan jo være svært, hvis man søger efter navne, som kan staves med flere eller færre bogstaver, f.eks. Lorens/Lorents/Lorenz/Lorentz etc., fordi et %-tegn giver mulighed for f.eks. Lorentzen.

Et andet problem i forbindelse med wildcards er, at hvis man søger på f.eks. Hans % Petersen, fordi man er usikker på, om der er et mellemnavn, så finder den ikke Hans Petersen. I dette tilfælde skal man altså kun søge på Hans Petersen, som finder alle kombinationer af Hans Petersen, både med et ekstra navn foran, med et mellemnavn, eller det rene Hans Petersen. Det giver mange hits, f.eks. i Århus ca. 150, hvoraf kun de 69 er enten Hans Petersen eller Hans Petersen XXXX. Samme søgning i ddd.dda giver 71 hits. Problemet kan løses i DFS ved at søge på Hans Peters%, men det er da ikke så nemt at gætte.

I forbindelse med en fornyelse af ddd.dda, vistnok for et par år siden, lancerede man en anderledes visning af resultaterne, nemlig som en liste neden under søgekriterierne, og således at når man klikker på et søgeresultat, bliver dette vist på et nyt faneblad. Dette er intet mindre end genialt. Så kan man skifte mellem de forskellige detaljer, så man kan sammenligne og finde de rigtige, uden at man behøver at skrive en masse op.

Så smart er DFS ikke. Her skal man åbne et vis detaljer-billede, som i øvrigt er så lille, at man altid skal scrolle ned for at se alle oplysningerne. Det ville være rart, hvis det kunne laves større.

Det er imidlertid ikke alle oplysninger, man kan se direkte på billedet. Hvis man skal se fødested for en anden person i husstanden, end den man har søgt på (en oplysning, som vises automatisk i ddd.dda), skal man først klikke på ikonet ud for personen og derefter scrolle op til toppen for at se oplysningerne. Og før man kan klikke på vis detaljer på næste søgeresultat, skal man

Her ser vi Jacob Nielsen og hans familie. Desværre kan man ikke printe 'vis detaljer'.

lukke det vindue, man har åbnet – og det nytter ikke bare at trykke Esc eller Alt+F4; eneste mulighed er at gribe musen og klikke på det lille x.

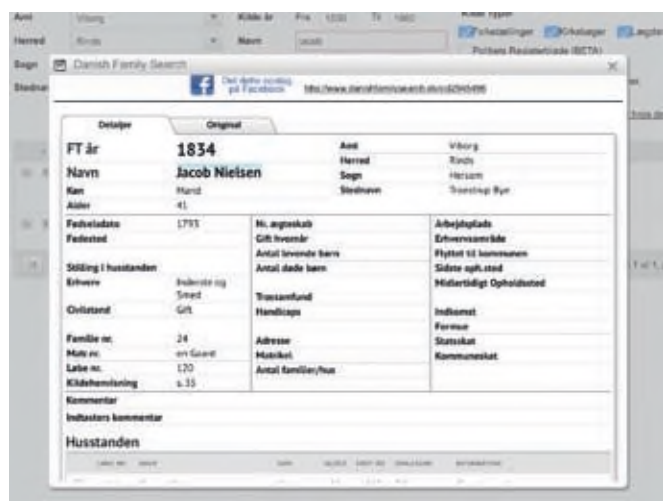
Her er det altså frem med papir og pen som i de gamle ddd.dda-dage. Man kan godt nok vælge at gemme i en 'personkasse' men det kræver, at man er oprettet som bruger, og det eneste, det giver, er, at man har personen liggende som et hit – man skal stadig bruge vis detaljer for at se dette.

Til gengæld har man i DFS mulighed for at vælge se original kilde, men den findes ofte ikke, og jeg synes ikke, at jeg særlig tit har brug for netop dette.

Jeg mangler også søgning på husstand, som jeg ganske ofte bruger i ddd.dda. Her kan jeg dog ikke se den store forskel på de to forskellige muligheder, der findes, bortset fra at den ene står med Åbenrå som default, mens den anden er blank. Man kan dog ikke søge uden at vælge et amt. Det skal her nævnes, at DFS placerer Åbenrå, Århus og Ålborg nederst i oversigterne, hvor DDA anbringer dem øverst, som det er gængs i IT-sammenhæng.

Hvis de små irritationsmomenter skal nævnes, så er det, at der mangler en ordentlig hjælpefunktion i DFS, at instruktionsvideoen ikke svarer til virkeligheden, og at der er alt for kort timeout, så man ofte skal indtaste alle oplysningerne igen, fordi man jo ind imellem bruger tid på enten at indtaste data i sit system, at få sig en kop te eller at tjekke oplysningerne i ddd.dda.

Ddd.dda er dog heller ikke uden mangler og irritationsmomenter. F.eks. synes jeg, at det er meget irriterende, at Enter eller Retur ikke automatisk starter søgningen, men at man enten skal 'tabbe' ned til søg-tasten, eller skal have fat i musen. Jeg kan heller ikke begribe, hvorfor der skal være så mange forskellige søgeblade. Avanceret søgning områdevalg og avanceret søgning er nær-

Vis detaljer: Her er den søgte person, Jacob Nielsen, slet ikke med på billedet. Han har lbnr. 120 – se næste billede, hvor jeg har scrollet ned i bunden af pop-up-billedet.

mest identiske, og ligeså søg *husstande områdevalg* og *søg husstande*. Lad os dog nøjes med en af hver. *Søg i flere amter*: Her bør det være muligt at vælge flere amter blot ved at markere det øverste, og herefter med pil ned vælge alle eller flere af de efterfølgende.

Jeg kunne også godt tænke mig at vide, om der nogen-sinde er nogen, der søger på KIPnr. Måske ville det være en idé, at lave ét meget avanceret søgebillede, hvor man kan søge på KIPnr, stednavn, erhverv, stilling i husstanden og fødested. Problemet med disse felter er – ud fra min erfaring som underviser af begyndere udi slægtsforskning – at folk pligtskyldigst udfylder disse felter og får NUL søgeresultater.

Og hvorfor – når ddd.dda nu har alle de mange forskellige databaser – giver de så ikke mulighed for, at man enten pr. default søger i dem alle sammen, eller at man ved tjekbokse kan vælge, hvilke af baserne man ønsker at søge i?

Konklusion

I min indledning skriver jeg, at DFS som første indgangsvinkel er ret suveræn.

Det mener jeg stadig, og jeg bruger den med stor fornøjelse, men jeg tjekker som oftest efter i ddd.dda, når

Søger du familie i udlandet?

Det er svært og kan synes helt uoverskueligt at søge efter aner, der er indvandret fra fremmede lande, eller familie, der har søgt lykken ved at udvandre til Amerika eller andre oversøiske steder.

Er du klar over, at du som medlem af DIS-Danmark kan få hjælp til søgningen i visse lande?

I DIS-Forumgruppen Opslag internationalt (kun synlig på www.slaegtodata.dk/forum, når du er logget på som medlem) finder du et par tråde med titlerne Hjælp med opslag i Ancestry.com og Hjælp med opslag i svenske kilder. Her sidder medlemmer klar til at slå op i databaserne, som ellers kun er tilgængelige mod betaling, for alle andre medlemmer. Ancestry indeholder amerikanske folketællinger, militærregistreringer og et væld af andre kilder, og de svenske kilder omfatter GENLINE og SVAR med kirkebøger og befolkningsregistre m.v.

Endvidere tilbyder et medlem hjælp til søgning i Frankrig, hvor det nok mere er sproget end dyre betalingsdatabaser, der kan skabe problemer.

Udnyt mulighederne! De er gratis for dig som medlem.

Jeg først har fundet det rigtige amt/herred/sogn, fordi jeg så ofte får flere relevante hits, og det er nemmere at sammenligne de enkelte opslag. Alternativt bruger jeg også meget gerne mine folketællinger på Excel, som jeg købte mig til for mange år siden. Desværre er disse ikke kommet i en nyere udgave, på trods af, at jeg dengang købte mig til en opdatering. Men det er vældig godt at kunne se samtlige husstande i et enkelt sogn i sammenhæng. Så kan man ofte finde de korrekte navne på faddere, eller finde søskende med deres ægtefæller og børn.

Summa summarum: For mig er DFS og ddd.dda ikke et spørgsmål om enten/eller, men om både/og. Men jeg ville altså ønske, at ddd.dda ville finde et mere sigende og mundret navn!

Statens Arkiver skifter navn

Statens Arkiver skifter navn til Rigsarkivet. Det betyder, at alle institutionerne under Statens Arkiver nu hedder Rigsarkivet med adresse i København, Odense, Aabenraa, Aarhus og Viborg. Fremover skal vi ikke længere på landsarkivet eller Erhvervsarkivet, men på Rigsarkivet.

Navneændringen kommer, efter at Rigsarkivet har arbejdet på at effektivisere arbejdsgange og tilpasse organisationen til nutidens og fremtidens udfordringer.

Rigsarkivar Asbjørn Hellum udtalte i forbindelse med navneændringen:

“Rigsarkivet er den benævnelse, der i daglig tale oftest benyttes om Statens Arkiver. Det har vi taget konsekvensen af. Med navneændringen understøtter vi samtidig den effektivisering, som ligger i, at vi nu er en funktionsbaseret organisation, der arbejder på tværs af de geografiske placeringer. Implementeringen af enhedsorganisationen og navneændringen vil ske i løbet af det næste halve år. Jeg forventer, at det vil komme vores mange brugere til gavn.

De vil fremover blive mødt med samme høje kvalitetsniveau og på en ensartet måde, lige meget hvor i landet de henvender sig.”

Julie Avery fra Rigsarkivet oplyser, at de arbejder på ny hjemmeside, som forventes at gå i luften inden årsskiftet. Måske er den en realitet, når du sidder med dette blad i hånden. Jeg er blevet oplyst om, at den gammelkendte webadresse (www.sa.dk) også virker på den nye hjemmeside.

Gitte Christensen

Anekabale

Af Ole Aaquist Johansen
Hyttegårdsvej 14
Ramløse
3200 Helsingør
oleaaquist@email.dk

Oldebedste og Emil

Barnebarn Emil på 5½ er – som alle andre børn på hans alder – optændt af et uendeligt vidensbegær. Han tygger højt, længe og med stor appetit på livets store spørgsmål: Tid, liv, familie, kærlighed, alder, dinosaurer, verdensrummet, uendelighed, sammenhænge, kræfter. Og nå ja: Døden ikke mindst, som – er det ved at gå op for ham – er en del af livet. Vi har med mellemrum snakket familie. Emil er så heldig at kende 2 af sine oldemødre, og han ved godt, at de er gamle. Og han kunne rigtig godt tænke sig at vide, hvad hans tiptiptiptiptiptiptipoldehed, og hvor gammel hun var. Apropos dinosaurer.

Under et af utallige Pokemon-kortspil for nylig (efter aldeles hjemmelavede men meget fornøjelige “regler”) fik jeg ideen til *Anekabale*. Ganske enkelt: Emil og vi skulle lægge kabale med slægten.

Jeg har i mange år beskæftiget mig med slægtsforskning. De senere år mere intensivt, hvilket er faldet fint sammen med, at jeg som pensionist har fået tid til det. Den stigende digitalisering har sin del af æren – meget er blevet nemmere.

Anekabale i praksis

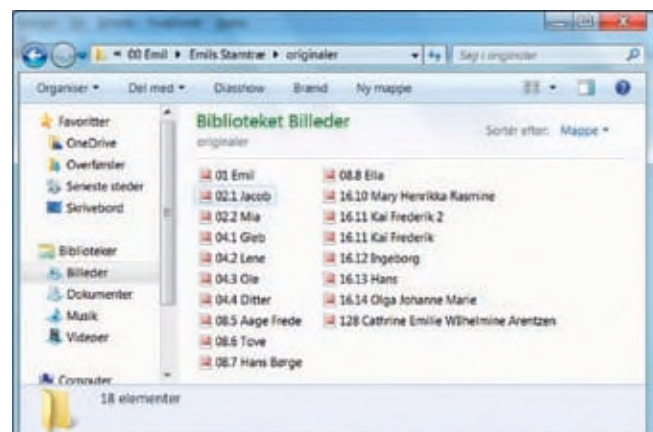
Jeg gik straks i gang med at samle og indscanne billeder af de nærmeste slægtninge før Emil. Han skulle naturligvis være kort nr. 1 – Probanden. Og allerede her blev jeg klar over, at et af de mere almindeligt brugte nummerings-systemer af aner ville passe fint med gemme-funktionerne på pc'en. Jeg oprettede en mappe, som hedder *Emils Stamtræ*. Billedet af Emil er nr. 1. Emils far er 2.1 – mor er 2.2. Farfar er 4.1 - farmor 4.2 – morfar 4.3 – mormor 4.4. Logikken er altså, at forreste tal angiver, hvor mange personer, hver generation indeholder, og herefter placeres mændene som ulige numre og kvinderne som lige. Emil er som proband bare nr. 1. Selvom han skulle have haft 10 søskende, er der kun 1 nr. 1.

Dette system er opfundet før digitaliseringen, og vi ville rende ind i problemer, når vi når til tipoldeforældrene, som der er 16 af: 1-tallet i Emils generation og 1-tallet i tipoldeforældrenes 16 vil give rod i arkivet. Derfor har jeg indført 0 i de første generationer – så kan selv computeren finde ud af det:

Æblegnask

Arkiv oversigt

Indtil videre er her kun 17 billeder (+ 1). Havde det været komplet op til alle tip'erne, skulle der have været 31 (+ 1). Årsagen er den enkle, at det var, hvad jeg lige havde liggende eller kunne stjæle mig til her i 1. omgang (Facebook er en guldgrube til slægtsforskning). Og det har også vist sig at være rigeligt til en start for Emil. Det herlige ved dette er jo også, at vi bare kan udvide, efterhånden som der kommer billeder til. Og familien er sat i gang med at lede.

Hvad er så +1? Det sidste billede – 128 Cathrine Emilie Wilhelmine – er Emils tiptiptiptipoldemor. Vi har 128 tiptiptiptipoldeforældre, men jeg opgav at finde ud af, hvad nummer hun har efter punktummet. Her er tale om et maleri, som er i familiens eje (desværre en anden del af familien). Det er nok sjældent at have billeder af aner født i 1814. Jeg synes, det gav god mening at have hende “i baghånden” for at sætte tiden i relief overfor Emil.

I starten fantaserede jeg om glittede karton-kort, så det kunne ligne et “rigtigt” kortspil. Men da det gik op for mig, at min farveprinter ikke var, hvad den havde været, så skruede jeg lidt ned for egne forventninger. Papiret er fotopapir og noget tykkere end almindeligt printerpapir. I printeropsætningen har jeg valgt A4 som papirstørrelse. Jeg vælger, at billederne skal være i størrelse 9x13, og jeg vælger 4 billeder ad gangen til printning. Ud af printeren kommer et A4 ark med 4 billeder i ens størrelse, og jeg må i gang med saksen – og tungen lige i munden.

Resultatet har i første omgang været fuldt tilfredsstillende. Det kan være op til hver enkelt “kabale-producent” at forbedre dette. Det vil f.eks. være muligt i visse billedbehandlingsprogrammer at tilføje tekst (navne og numre f.eks.). Men for os har det været tilstrækkeligt med billeder og fortælling.

Hvordan vi spiller Anekabale

Nu her er vi fremme ved selve “spillet”: Vi har ganske enkelt lagt det op i rækkefølge til en start: Emil først og derefter giver det sig selv. Det fine er, at der hele tiden og om og om igen vil dukke fortællinger op, og at de bliver kædet sammen med billederne. Og samtidigt giver

Cathrine
Emilie
Wilhelmine
Arentzen

det et visuelt begreb om tiden og slægternes udbredelse, som man ikke får fra et fotoalbum (her må gerne synges: “Tider skal komme, tider skal henrulle. Slægt skal følge slægters gang.”). Det var lidt sjovt, da vi lagde det første gang, at Emil ville have hver enkelt persons far og mor lige over personen selv. Men det blev jo lidt trangt, efterhånden som vi kom bagud i tid. Han er begyndt at kunne se og kunne forstå, at der skal rigtigt mange til at skabe en Emil – faktisk uendeligt mange.

Der er mange muligheder med dette “spil”. Vi har valgt i starten at holde os til den biologiske familie. Også i Emils liv er der udsigt til nye relationer og evt. bonussøskende – men det kan komme. Måske netop derfor er det vigtigt at trække de lige linjer op. Vi har også valgt at udelade onkler og tanter og fætre og kusiner. Her er nok at gøre med at holde styr på de direkte aner – men også det kan komme. Og hvem ved? Jeg har en fornemmelse af, at vi sammen med tiden vil kunne udvikle regler, så det kan gå fra at være kabale til spil (“kan en tiptipoldemor slå en tipoldefar?”)

Viden om egen afstamning rummer også det uundgåelige møde med døden. Vi har haft stor gavn af at have snakket med Emils mor og far om, hvor han er i forhold til det, og hvordan de taler om det. Vi kan kun opfordre andre bedsteforældre til at gøre det samme.

Skulle der være brug for yderligere oplysninger f.eks. om de mere tekniske sider af spillet, er I velkomne til at kontakte mig på oleaaquist@email.dk – så skal jeg forsøge at hjælpe. I er også meget velkomne til at bidrage med andre spørgsmål, kommentarer eller gode ideer.

Gotisk læseprøve

Dette nummers tekstprøve er hentet fra kirkebogen for Horbelev Sogn (Falkerslev Kirke), Falster Sønder Herred, Maribo Amt 1749-1814 (opslag 22 på Arkivaliononline – ny udgave). Her beskrives en begivenhed, der nok har sat sognet på den anden ende: En morian – en sort slave fra Vestindien – skal døbes. Teksten er fundet af medlem Jill Munniche.

Læs teksten grundigt igennem, gerne flere gange, inden du overgiver dig og blader om til løsningen side 21.

alle fra Brigg. Her indt. 5. 28. 1775.

DOM VII. Nr. 13. 13. 13.
1730 July
 Daa vidt Joh. Nicolaus vord,
 Hal fandt paa den tid vord 24 Aar gammel.

Og saa døbt nu Morian, som var født paa Kjöpenh. i Vestindien, der tagt fra sin Moder, solgt og ført til Vestindien, som fandt fra sinns først job i Doctor Hallen, dernæst job Monf. Stærgras, og til sidst i H. Wilhelm Hof. Louis procureur og sigefoged; St. Thomas som for næsten 7 år ind i Aar, bragt ham til Danmark, og efter at vordet job, som var døbt; Helsingør som Læge og sin Aukoupt, blev derved jobning der tilførs var Kal, det Carolus; af familien ført til Falster, og da den af dødsforældere ført tilførs fandt i Schiörringe = Gaard i Forsyning, derved iugte den derved vordet borden i mit Annex paa Højebygaard i Falster, fra hærde de gamle forældre faldt dertil og fortvøligst til mig forover de vordt derved i Siælland, Falster og Lolland blev vordt at ført vordet Morian i Hof job ~~vordet~~ iugte den og derved Niels Johann Hof, som fandt som vordt job først i Højeby 1774, og vordt derved 2 a B. Gaard om Nyre til mig for efter hærde og vordt derved at vordt derved i Højeby, derved derved; det Guds derved, fandt vordt derved, ligst, da fandt vordt derved god derved, og Madame Hof's flid som og ha derved iugte og derved derved, derved vordt ham, og fandt vordt vordt derved vordt, at jeg fandt i Højeby og vordt derved derved, og alle fra derved derved og derved derved, vordt og fra derved derved vordt derved, efter at fandt derved derved derved af Højeby, og i Højeby af mig vordt derved derved og til alle derved vordt derved derved af den nation og derved derved Theologie, som derved vordt derved derved, derved vordt derved derved, fandt fik da det navn Johannes Nicolaus, som indvordt derved vordt i Falster derved derved derved derved.

1) H. Cammer = Jern og Aukoupt; Landt von Stalmoeden
 2) Jern Cammer = Jern (for derved) von Stalmoeden
 3) H. Justice = Raad Ole Stampe, som til Schiörringe God
 4) Jern Justice = Raad Stampe.
 5) H. Jern Wedderking Jern; derved Jern og derved derved.
 6) Jern Jern Wedderking.
 7) H. Jacob Borch derved vordt til Carlebye etc.
 8) Mad: Borch.
 9) H. Magister Christian Herr: Biering derved til derved.
 10) Monsieur Seder romand Hof derved derved derved derved.
 11) Monf. Laurentius Hof Candidat Theolog: fra Kjöpenh.
 12) Jernfr. Anna Benedicta Jern fra Kjöpenh. vordt derved af vordet job. Wilhelm Hof. test: derved derved 1775.
 Hans Peter Koch, post. d.

Gotisk håndskrift på smartphone

Af Gitte Christensen
Rebæk Søpark 3, 622
2650 Hvidovre
tlf. 36 44 97 47
gsc@ofir.dk

Det norske Arkiverket har lavet en app, så man kan øve sig i at læse tekst med gotisk skrift, når man lige har et par minutter.

Baggrund for appen Gotisk håndskrift

Arkiverket (svarer til Statens Arkiver i Danmark) har udviklet den gratis app 'Gotisk håndskrift'.

Ord og bogstaver til appen er hentet fra kirkebøger skrevet af klokker Gunder Therkildsen i Vestre Moland i tiden omkring 1850.

Appen er ganske vist norsk, men gammelnorsk har jo meget tilfælles med dansk, fordi Norge var en del af Danmark fra 1380 til 1814.

Hvad kan appen Gotisk håndskrift?

Du kan vælge mellem Alfabet, Les ord og Skriv setninger.

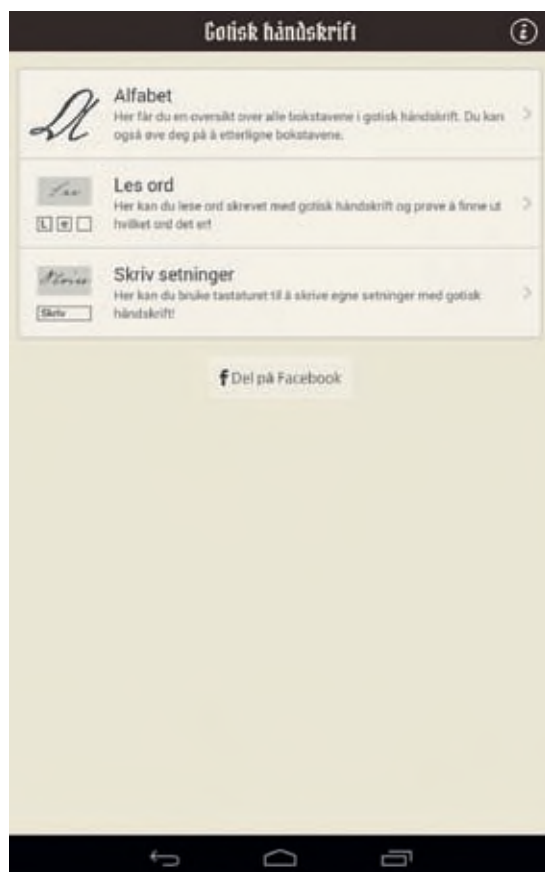
Alfabet indeholder alfabetets store og små bogstaver. Her er der mulighed for at skrive de enkelte bogstaver, og

der er en forklaring på, hvordan bogstaverne ser ud. For eksempel at bogstavet h kan forveksles med bogstavet s.

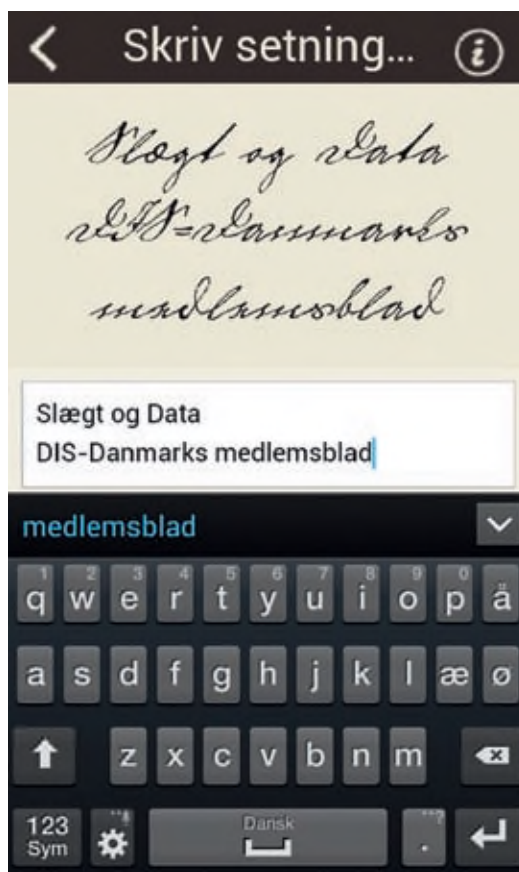
Les ord indeholder ord skrevet med gotisk skrift. Her skal du taste de bogstaver ind, som ordet består af. Bli-ver feltet rødt, har du valgt et forkert bogstav, har du tastet det korrekte bogstav, bliver feltet grønt. Navneord skrives med stort begyndelsesbogstav; hvis du taster det korrekte bogstav med småt, bliver feltet gult.

Ordene er inddelt i tre sværhedsgrader. Øvede slægtsforskere vil synes, at ordene er nemme, men det er en god introduktion til de gotiske ord.

Skriv setninger giver dig mulighed for at skrive dine egne ord eller sætninger med gotisk håndskrift. Der er blevet udviklet en helt ny font (skrifttype) baseret på Gunder Therkildsens håndskrift. Sidder du med en tekst, som du ikke kan læse, kan du taste det, som du tror, der står, ind i feltet, og du kan få en idé om, hvorvidt du har læst rigtigt.

Sådan ser menuen ud.

Eksempel på at man kan skrive noget og få det vist med gotisk skrift.

Hvad er en app?

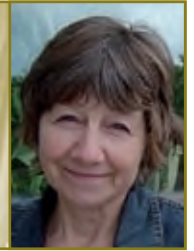
App står for applikation og er et lille program, man kan hente ned på sin telefon (smartphone) eller iPad.

Har du Apples produkter så som iPhone og iPad, gå du i App Store for at hente programmet. De fleste andre smartphones bruger en teknik, som kaldes android. Android-telefoner henter apps i Google Play. Denne app fungerer ikke på windows-baserede smartphones.

Nogle apps betaler man for, andre er gratis. Denne er gratis.

Godbidder på DIS-Danmarks hjemmeside

Kathrine Tobiassen
Korsagervej 13
8900 Randers
Tlf. 64 64 51 06
tobiassen@dis-danmark.dk

Hvis man kigger nærmere på tallene for besøg på DIS-Danmarks hjemmeside, viser de, at ca. 50 % af medlemmerne sjældent eller aldrig logger sig ind på siden. Det er en stor skam, for der er rigtigt mange gode tilbud af forskellig art, som slægtsforskere burde kaste sig over med fryd.

DIS-Forum

Topscoren på siden er *DIS-Forum*, der med gennemsnitligt 310 nye beskeder hver dag, lagt ind af både regulære medlemmer og brugere, er kendt og brugt af mange. Det er stedet, hvor du får den mest kvalificerede hjælp, når du støder ind i problemer med slægtsforskningen, om det så gælder søgning i fjerne lande, gode råd til at angribe en adoptionssag eller bistand til tydning af en vanskelig håndskrift. Og det er stedet, hvor du kan være med til at debattere, hvad foreningen skal bruge sit krudt på eller foreslå nye initiativer. Forum er dog ikke emnet for denne artikel, da der er andre sider, der i højere grad kan trænge til lidt ekstra spotlys.

DIS-Danmarks hjemmeside med den grønne menubjælke øverst

Den grønne bjælke

Hjemmesiden Slægt & Data har øverst en grøn bjælke med seks menupunkter. Vi starter fra venstre side, hvor du yderst finder *Aktuelt*, der under sig gemmer nyheder og arrangementer. Her er en mødekalender, som ikke

bare dækker DIS' egne møder, men også lokalforeningernes, og dertil kommer andre slægtshistoriske foreninger, som har mulighed for at få annonceret deres kurser og foredrag her. Du kan også læse eller genlæse alle de nyhedsbreve, DIS har udsendt i de sidste 5-6 år.

Næste knap hedder *Foreningen*, og den rummer diverse oplysninger om DIS-Danmark: vedtægter, bestyrelse, referater fra bestyrelsesmøder og generalforsamlinger. Det er også her, du kan melde dig ind i foreningen og købe bøger og blade i medlemsbutikken. Under punktet *Bladet Slægt & Data* kan du læse samtlige tidligere numre af medlemsbladet, fra det allerførste såkaldte Informationsblad fra 1987 til det nyeste nummer. Leder du efter en bestemt artikel, som du mener har været bragt på et eller andet tidspunkt, kan du kigge i registrene, der dækker henholdsvis 1995-2010 og 2010-ff og forhåbentlig finde frem til den.

OM FORENINGEN
MEDLEMMERNE
BLIV MEDLEM
BLADET SLÆGT & DATA
» Slægt & Data nr. 1 - (1987)
» Slægt & Data 1987 - 1994
» Slægt & Data 1995 - 1999
» Slægt & Data 2000 - 2004
» Slægt & Data 2005 - 2009
» Slægt & Data 2010 - 2014
» Register 1995 - 2010
» Register 2010 - 2020
BUTIK - MEDLEM
BUTIK - BRUGERE
LOKALFORENINGER
STØTTE TIL ANDRE FORENINGER
FORENINGEN SØGER HJÆLP
KONTAKT

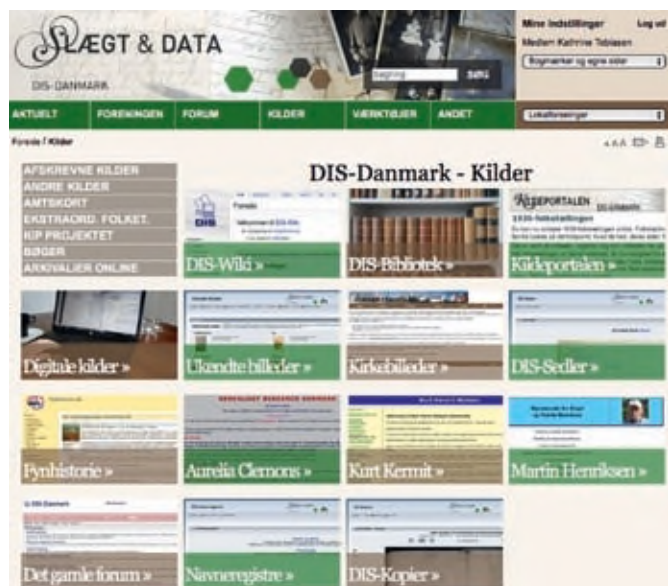
Menuen under punktet *Foreningen*. Her har vi klikket på *Bladet Slægt & Data*, så linkene til de tidligere numre samt registrene bliver synlige

Nederst i menuen ligger to vigtige links: *Kontakt*, der sender dig videre til et udvalg af kontaktmuligheder, hvis du står med et problem, og *Foreningen søger hjælp*. Kig in-

denfor og tjek, om der er brug for lige netop din ekspertise, hvis du har lyst til at give en hånd med.

En broget samling kilder

Tredje knap er *Forum*, som vi springer let henover for at komme videre til *Kilder*, hvor der virkelig er gods at hente. Det er en meget broget samling, der gemmer sig her. Midt på siden finder du billeder fra og links til nogle af de vigtigste, men kig også på den lille menu øverst til venstre for at få overblik over alle herlighederne.

Forsiden til *Kilder*-delen på hjemmesiden. Mange af kildegrupperne har fået et billede, men flere kan ses i menuen til venstre

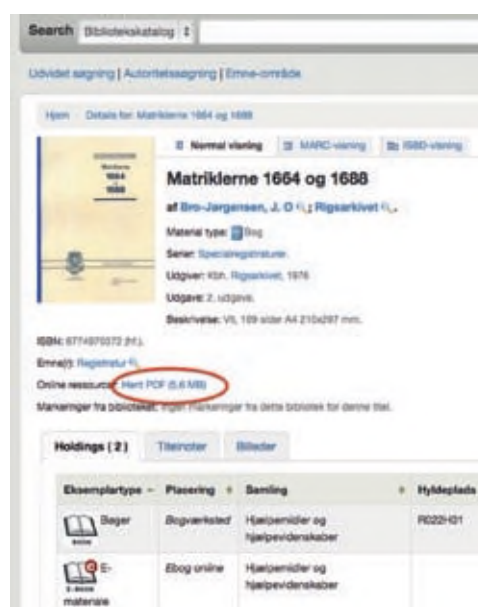
Kildeportalen er DIS-Danmarks projekt vedr. indtastning af kilder. Den har haft en vanskelig og langsom opstart, præget af rokeringer blandt de ansvarlige bag projektet og diverse andre benspænd, men den er altså ikke kuldsejlet! Vi satser nu på 1930-folketællingen, der ikke burde give problemer med skrifttydning, så alle kan melde sig. Det er nemt at være med, og du forpligter dig ikke til at indtaste en hel by eller et sogn. Se i øvrigt artiklen andetsteds i bladet.

DIS-Bibliotek

DIS-Bibliotek står for den store samling bøger, tidsskrifter og mikrokort, som DIS-Danmark arvede, da Landsarkivet for Sjælland m.v. blev lagt sammen med Rigsarkivet og derfor måtte indskrænke. Samlingen opbevares i lokaler i Albertslund, men da der er langt fra Svaneke og Skagen til Albertslund, går bestræbelserne på at digitalisere så meget som muligt (der er ophavsret at tage hensyn til) og lægge materialet ud på hjemmesiden. På bibliotekets side kan du søge i bestanden efter forfatter, titel eller emne, og du vil straks kunne se, om værket findes i den fysiske samling eller er online. Der kan også være eksterne links til 'fremmede' websider, ligesom ting, der lig-

ger andre steder på DIS-Danmarks sider, kan være registrerede.

Hvis du ikke går efter noget helt bestemt, kan det være lidt uoverskueligt at søge i biblioteksdatabase. Men på forsiden finder du en oversigt over de nyeste e-værker, så det er nemt at holde øje med, om der er kommet noget, du kan have nytte af. Meget aktuelt lige nu, hvor Chr. V's markbøger er lagt ud på Arkivalieronline, er registraturen over *Matriklerne 1664 og 1688*, der har søgneregistre til både matrikler, mark- og modelbøger, og *De danske matrikler og deres benyttelse ved historiske undersøgelser* blandt de nytilkomne titler. Måske ser de enkelte poster lidt uoverskuelige ud, når du får dem præsenteret på skærmen? Du skal lidt ned i teksten for at finde linket *Hent PDF*, der baner den direkte vej til værket for dig.

Her er registraturen til matriklerne 1664 og 1688 fundet frem i biblioteksdatabase. Det vigtige link til e-bogen er markeret med en rød oval

Navne og digitale kilder

Navneregistre er udsprunget af DIS-Odenses ihærdige arbejde med at lægge navne fra fynske skifte- og fæste-protokoller ind i en database, så der nemt kan søges i den. Desuden er der kommet en database over ca. 4.500 danske søfolk, som havnede i fangenskab under Englandskrigene 1807-1814, de såkaldte prisoners. DIS-Odenses projekt var omtalt i *Slægt & Data* nr. 3 2014 og kan tjene som et lysende eksempel for andre til at gøre noget lignende. Der er nok at tage fat på.

Digitale kilder er et forsøg på at skabe en samlet oversigt over de mange digitaliserede kilder, der findes rundt omkring på flittige folks hjemmesider. Du går ind ad den sædvanlige vej over amter og herreder til sognene, og hvis der er bid, får du et link direkte til kilden. En – ud for et stednavn viser, at der (endnu) ikke er noget at komme efter. Hvis du har kendskab til en digitaliseret kilde, som ikke er med i databasen, kan du selv tilføje den via linket *Tilføj arkivalie*. Afskrifter, der ligger på DIS-Danmarks side, er naturligvis også med i oversigten.

Kirker og sedler

Savner du et billede af en kirke, hvor dine aner er døbt og begravet, kan du helt sikkert finde den blandt *Kirkebilleder*. Et projekt, der har eksisteret gennem mange år, og som har inspireret en lang række medlemmer til at indsende deres fotos af landets kirker. Der er nu mere end 2.600 billeder på siden, og de kan anvendes til ikke-kommercielt brug af slægtsforskere.

Endelig har vi *DIS-Sedler*, et andet projekt, der kunne kalde på nye initiativer. Forbilledet har været Nygårds sedler-projektet, og her er det igen DIS-Odense, der er gået i spidsen. På Fyn har man en pendant til Nygårds seddelregister, her kaldet Wads Sedler, og dem har man digitaliseret efter samme opskrift som det jyske projekt.

Slægtsforsker-wiki

Speciel opmærksomhed fortjener *DIS-Wiki*, som er et digitalt leksikon for slægtsforskere. Hvis du jævnligt googler på forskellige emner, vil du uundgåeligt støde ind i den 'rigtige' Wikipedia (da.wikipedia.org), som har artikler om alt mellem himmel og jord. DIS-Wiki er en aflægger af Wiki-tankens, der fokuserer på emner af slægtsforsker-mæssig interesse.

Her kan du hente svar, hvis du tumler med mere generelle problemer inden for forskningen. Her er definitioner og kortfattede udredninger af begreberne, gerne med en historisk tidslinje og links til andre steder på nettet, hvor emnet er omtalt. Prøv den f.eks., hvis du skal søge efter aner i et fremmed land. Artiklerne skrives af medlemmerne, og der arbejdes hele tiden på at udvide wiki'en. I skrivende stund er der godt 1.500 artikler i den. DIS-Wikis redaktør Inger Buchard orienterer løbende om nyheder i leksikonet i en tråd i DIS-Forum-gruppen *Projekter*; det er en god idé at følge lidt med i tråden.

Startsiden hos DIS-Wiki, hvor du kan få svar på mange spørgsmål og finde et væld af gode links til relevante sider

Billeder i massevis

Mange ligger inde med billeder af personer og steder, som de ikke kender navnene på. Hvor går man hen og får hjælp til at identificere dem? En oplagt mulighed kunne

være *Ukendte billeder*, hvor der arbejdes med forskellige kategorier. Du kan lægge billeder op, som du savner oplysninger om, eller du kan tilbyde billeder, som du ikke selv har brug for, men som kunne være til glæde for andre. Endelig kan du efterlyse billeder af bestemte gårde, steder eller personer.

Et kapitel for sig udgør en håndfuld 'private' hjemmesider, som er kommet under DIS-Danmarks vinger, i den hensigt at bevare det værdifulde indhold, også når ophavsmanden/-kvinden ikke længere selv kan klare det. Siderne vil være kendt af mange, men til glæde for de, der endnu ikke har fået øje på dem, får de her et par ord med på vejen.

Fyns historie og jyske registre

Fynshistorie er en meget omfattende side, oprettet af Hans Nørgaard, der med stor flid har fundet, affotograferet og afskrevet et væld af kilder vedrørende øen i midten.

Der er artikler om dagligliv, erhverv og politik, om herregårde, kirker og skoler, og stoffet er hentet fra et bredt spektrum af kilder såsom fæste- og skifteprotokoller, tingbøger, skibsregistre m.v. Mængden af stof kan virke ganske overvældende, men måske kan det være en idé for en førstegangsbesøgende på siden at starte med linket til *Mest populære sider*, som du finder under punktet *Navigation*.

Kurt Kermit Nielsens side indeholder mange afskrifter fra det jyske område. Især har han gennemgået ægteskabsbevillinger i Jyske registre, som registrerer, når folk, der er beslægtede med hinanden, har ønsket at gifte sig og har opnået kongelig tilladelse. Disse registre er et uforligneligt hjælpemiddel, når man arbejder med sogne, hvor de ældste kirkebøger er gået tabt. Desuden er der materialer vedrørende ryttergods, testamenter samt natmænd og skarprettere.

Skifter og gotisk bogtryk

Aurelia Clemons er en amerikansk dame med danske rødder, som har bredt sit arbejde med at søge stof om egne aner ud til at omfatte hele skifteprotokoller fra det meste af landet. Det er et imponerende stykke arbejde, der spænder fra godser over provstier og hospitaler til herredsfogeder. Der er en vis overvægt på Sjælland, ikke mindst Holbæk Amt, mens det sydlige Jylland helt mangler. Men du er rigtig godt hjulpet, hvis dine interesseområder falder sammen med Aurelias.

Endelig har vi *Martin Henriksen*, der har gjort et kæmpearbejde med at scanne værker, som oprindeligt har været trykt med gotiske bogstaver, og 'oversætte' dem til moderne latinsk bogstavering. Der er tale om forskellige gamle love og forordninger, og interessante sager som *Haandbog for Sogneraadsmlemmer* og *Lovbog for Landmanden 1861*. Nævnes skal også Nicolai Jonges *Dan-*

marksbeskrivelse 1777. Trap Danmark er ikke uden for-
gængere!

Afskrevne kilder

Der er mere at komme efter på Kilder-siden end de spe-
cielt fremhævede poster. Øverst i menuen til venstre fin-
der vi *Afskrevne kilder*, og her er bestemt chancer for at
trække en gevinst.

Der er tale om afskrifter af vidt forskellige kilder, alle
doneret af medlemmer. Som regel er det kilder, der ikke
er lige sådan at gå til, gamle kirkebøger som f.eks. Carl
Madsens afskrifter af de tidlige kirkebøger fra Mors (ud-
ført i Toronto, Canada), Holger Hertzums regimentsregn-
skaber eller tingbøgerne fra Slavs herred, som Johannes
Lind har gjort lettilgængelige. Eller stolestaderegistrene,
der fortæller hvor sognebørnene havde deres faste plads
i kirken, angivet med husfaders navn. Hvis du synes, det
er lidt uoverskueligt at skulle blade gennem alle siderne,
kan du gå ind via amt fra menuen i venstre side, eller du
kan vælge at bruge søgefeltet øverst på siden.

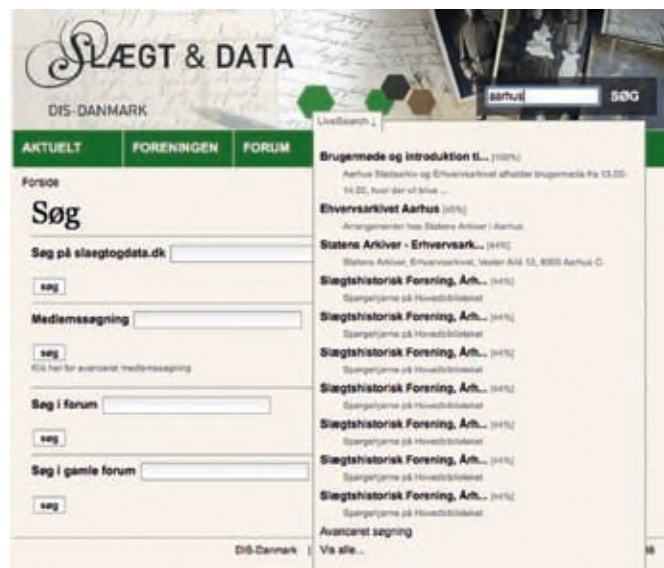
Første side af 9 med afskrifter af diverse, ofte vanskeligt
tilgængelige kilder

Bøger, kort og søgning

Under menuen *Bøger* finder du nogle indscannede
slægtsbøger. Pt. drejer det sig om stamtavler over slæg-
ter i den fransk-reformerte koloni i Fredericia. *Ekstraordi-
nære folketællinger* kendte du måske intet til, men fak-
tisk blev der rundt omkring i landet foretaget tællinger
helt uden for nummer, og i købstæderne har man nu og
da holdt mandtal. Nogle af dem kan du finde link til her.
Under *Amtskort* kan du studere de uundværlige amtskort,
der viser sognenes placering i herreder og amter.

Søger du en enkel og overskuelig oversigt over alt
dette spændende stof, kan du bruge siden her:

<http://dis-danmark.dk>. Husk også søgefeltet, som er pla-
ceret midt i titelbilledet øverst på siden. Ved hjælp af det
søger du i hele hjemmesidens indhold, og du kan endda
vælge avanceret søgning – linket til denne facilitet er
gemt lidt af vejen; det kommer frem nederst i den stribe
forslag, systemet serverer, mens du taster. Med den
avancerede søgning kan du afgrænse din søgning til at til-
gælde enten Slægt & Data-siden, medlemmerne, det nye
eller det gamle forum

Hjemmesidens søgefelt i funktion. Nederst i feltet med sø-
geforslag ses linket til *Avanceret søgning*, og til venstre de
søgefelter, denne søgeform tilbyder

Blandet landhandel

Vi vender tilbage til den grønne bjælke, hvor vi er nået til
punkt 6, *Værktøjer*. Herunder finder du bl.a. tips til begyn-
dere, en oversigt over slægtskabsbetegnelser og over
programmer, både egentlige slægtsforskningsprogram-
mer og programmer til billedbehandling, browsere m.v.
Endvidere link til *DIS-Træf*, hvor du kan finde sammen
med andre, der forsker i samme slægter som dig, og *DIS-
Faddere*, der tilbyder eksperthjælp inden for forskellige
programmer og med IT-problemer generelt.

Det sidste punkt på bjælken hedder *Andet*, og det er,
som navnet antyder, en blandet landhandel. Her finder du
bl.a. hjælp til at bruge Forum, både på dansk og på eng-
elsk, en orientering om DIS' særlige tidsskrifttilbud, Læ-
sekredsene, hvor medlemmer kan tilmelde sig cirkulation
af forskellige udenlandske blade, og en opfordring til at
tænke på at bevare forskningsresultaterne ved at testa-
mentere dem, f.eks. til DIS-Danmark.

God jagt på hjemmesiden!

Ja, vi elsker dette landet

Af Gitte Christensen
Rebæk Søpark 3, 622
2650 Hvidovre
tlf. 36 44 97 47
gsc@ofir.dk

Sangen blev første gang sunget offentligt den 17. maj 1864 på Eidsvoll i anledning af grundlovens 50 års jubilæum. I år er der 200-året, som er blevet fejret – også ved den årlige slægtsforskerdag.

Slægtsforskerdagens indhold

Igen i år repræsenterede Susanne Fuglsang og Gitte Christensen DIS-Danmark med en stand på Riksarkivet i Oslo.

Slægtsforskerdagen finder sted flere steder i Norge. Det største arrangement finder sted på Riksarkivet i Oslo, hvor der i løbet af dagen blev afholdt 5 foredrag, som alle relaterede sig til temaet "Det skjedde i 1814". Det var muligt at høre om, hvordan det gik eidsvollsmændenes børn, som var den første generation, som ikke voksede op under en dansk konge. En præsentation af efterslægtstavlerne for de 112 eidsvollsmænd (omtalt i artkilen 1814 - et stort norsk år s. 13 i Slægt & Data 2013:4). Derudover var det muligt at høre om livet på Eidsvoll; både om dagliglivet og et nærportræt af fruene på Eidsvoll. Endvidere var der et foredrag om valgene til rigsforblyndingen i 1814.

Minikurser i slægtsforskning af 3 kvarters varighed blev afholdt for de besøgende, som gerne ville have en introduktion til en spændende hobby.

26 stande kunne besøges. En række forskellige DIS-lokalforeninger og DIS-projekter blev præsenteret. Slægtsforskningsprogrammer var repræsenteret i form af

Brother's Keeper, Legacy og Reunion. Et nyt norskudviklet slægtsprogram, Geneafiles, blev præsenteret i beta-version.

Skiløbersoldat fra Elverumske Kompani 1814 var en del af Sør Østerdal Slektshistorielags stand.

Det endelige program præsenteres i begyndelsen af 2015.

Riksarkivet havde en udstilling om 1814, hvor det var muligt at se diverse historiske dokumenter.

DIS-Danmark i Norge

Slektsforskerdagen på Riksarkivet fordeler sig på to etager. De sidste to år har vi haft et intimt lokale på 1. sal, men i år var vi placeret i stueetagen tæt på indgangen, hvor alle besøgende kom forbi. Det bevirkede sammen med det øgede fokus på Danmark, at mange af de besøgende fik hjælp til at komme i gang med slægtsforskning i Danmark.

Nogle havde overordnede spørgsmål, hvor en kort introduktion til slægtsforskning i Danmark, sammen med Hjælp til begyndere i slægtsforskningen var tilstrækkelig til at hjælpe dem i gang, mens andre havde konkrete spørgsmål til eksempelvis den administrative inddeling. Mange, vi talte med, har danske aner tilbage før kirkebøgernes tid, hvor der primært blev henvist til Rigsarkivets materialer.

Der var ros for vores samarbejde med DIS-Norge, hvor deres medlemmer kan benytte sig af DIS-Danmarks medlemstilbud på samme måde, som vi kan benytte os af DIS-Norges tilbud. Dog modtager vi ikke medlemsbladene med posten, men de kan læses på de respektive hjemmesider.

Status

Tre år i træk har DIS-Danmark haft en stand ved Slektsforskerdagen på Riksarkivet i Oslo. Det har hver gang været en fornøjelse at tale med almindelig slægtsforskere og aktive i DIS-Norge. Det er en af årsagerne til, at vi har fået et øget samarbejde mellem de to foreninger.

Et udkast til det norske flag i 1814. Det blev benyttet i en kortere årrække.

Interessegruppe for norske aner

Ingrid Bonde Nielsen
ingrid@bnielsen.dk

Denne efterlysning blev bragt i Forum på DIS-Danmarks hjemmeside i februar 2014, og siden da er en gruppe blevet dannet.

Gruppen har registreret 10 deltagere som interesse-rede, og 3 møder er blevet afholdt med et udvalg af de tilmeldte. Gruppen har hovedvægten på slægtsforskning i Bergen, hvor seks af gruppens tilmeldte har forfædre. To af gruppen er født norske, men ellers er der forfædre fra bedsteforældre, og enkelte har forfædre i Norge helt tilbage til 1500-tal.

Det første møde fandt sted på Rigsarkivets skolestue, som gruppen fik lov at lægge beslag på en lørdag formiddag. Næste møde, hvor der for alvor blev snakket slægt, og hvordan man bærer sig ad med at slægtsforske i Norge, fandt sted privat i Greve. I den forbindelse blev det besluttet at gå i gang med at finde gode links til brug i norsk forskning. Det tredje møde blev afholdt i den norske sømandskirke i København, og herfra følger en lille beretning og et par stemningsbilleder.

Mødet i sømandskirken

Vores interessegruppe mødtes tirsdag den 21. oktober, hvor fem af deltagerne lagde turen forbi den norske sømandskirke. Her var det på forhånd aftalt, at vi kunne sidde i kirkens bibliotekslokale og holde vores møde og ved samme lejlighed se på, hvad biblioteket indeholdt af litteratur, der kunne være interessant for os. Vi blev hilst

velkommen af en af kirkens præster, Magne, der tilbragte nogen tid med at fortælle os om, hvordan kirkebøger er ført i Norge samt om norske forhold under 2. verdenskrig og de problemstillinger, der tidligere havde været debatteret om, hvordan minoriteter som samer blev behandlet i Norge.

Under snakken om hvordan man evt. kunne fremskaffe en bogserie om norske kirker, gik Magne til sit kontor for at finde gode links til os med oplysninger om norske kirker. Vi havde bestilt kaffe og gode norske vafler fra kirkens cafe.

Da Magne vendte tilbage til biblioteket lidt senere, medbragte han en yngre præst, der fortalte os om sit arbejde ved kirken, som strakte sig fra rengøring af kirken til menighedsarbejde. Tre timer forsvandt lynhurtigt, og da vi tog afsked med de meget gæstfri præster, blev vi inviteret til at atter at afholde møde i bibliotekssalen. Det må tilføjes, at denne invitation vil vi tage imod med glæde, og så må vi næste gang få set på bogsamlingen; det blev der desværre ikke tid til denne dag. Vi blev enige om, at gruppen, der nu er dannet, har en så passende størrelse, at alle rundt om et bord kan blive hørt. Vi har allerede aftalt det næste møde, der vil finde sted i det nye år.

Hermed er ideen om at danne en slægtsforskergruppe for folk med slægter i andre lande givet videre til DIS' medlemmer.

Caféen i den norske sømandskirke serverede lækre vafler til kaffen.

Mødedeltagerne - minus fotografen - samlet omkring bordet i sømandskirkens bibliotek.

norske aner - interessegruppe

« Dato: 28 Feb 2014 - 16:14 »

Har du norske rødder og gerne vil mødes med andre slægtsforskere med norsk baggrund og udveksle erfaringer med slægtsforskning i Norge, vil en interessegruppe i hovedstadsområdet måske have din interesse? Mødetider/sted og antal møder årligt må være op til deltagerne. Kontakt mig gerne hvis du har interesse i dette på 4390 8060 eller mail:ingrid@bnielsen.eu

Dagbogsnotater om DNA-test

Arne Christiansen

Langelinie 34 C

5230 Odense M

Tlf. 66 13 31 34

christiansen@dis-danmark.dk

I Slægt & Data 2014:3 lovede jeg at følge op på min rejse ud i det ukendte; nemlig at anvende DNA-test til slægtsforskning.

Svar på de sidste to typer DNA

Allerede en uge efter jeg havde afleveret mit indlæg til redaktionen, kom der yderligere resultater fra firmaet. Nu var resultatet fra hele Y-DNA-testen samt for FamilyFinder testen.

Lidt senere i juli måned kom så resultatet af mitochondrial-testen (mtDNA), der følger den direkte mødre linje.

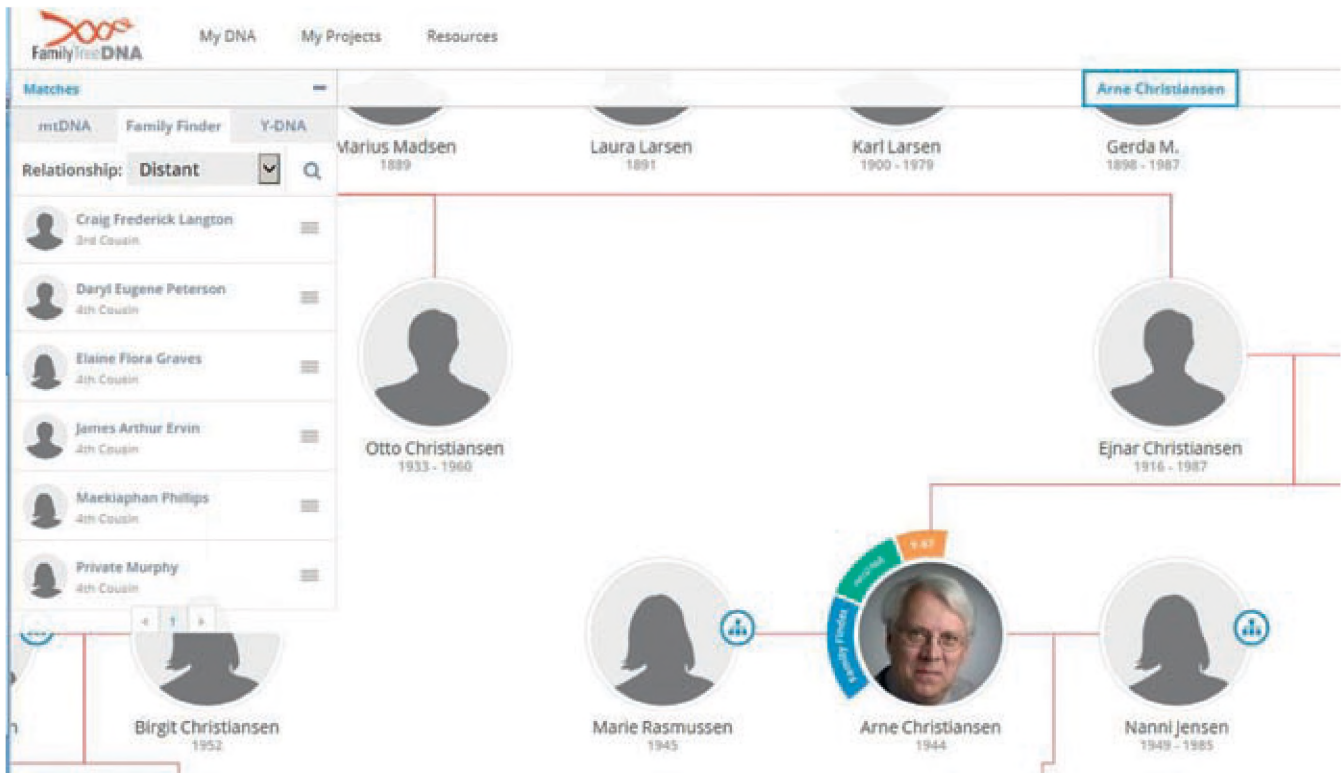
Samtidig med disse resultater er mine data kørt sammen med databasen over alle tidligere testede personer, og disse personer kan ses via det nu stærkt udvidede personlige kontrolpanel hos familytreedna.com.

Nu er der lige pludselig rigtigt meget at fordybe sig i!

Den første myFamilyTree er en service, der lige er kommet til. Hvis man har uploadet sin GEDCOM-fil, undersøger servicen, om der er match på:

- mtDNA altså den direkte moderlinje
- Y-DNA der er den direkte faderlinje
- FamilyFinder der søger i alt det, der ligger derimellem.

The screenshot displays the FamilyTreeDNA user interface. At the top, there are two blue boxes for 'I-CTS2392 Y-DNA Haplogroup' and 'T2 mtDNA Haplogroup'. Below this is a 'Family Tree' section with a 'myFamilyTree' profile icon. The main content is divided into three sections: 'mtDNA' (Results Completed: 23-07-2014), 'Family Finder' (Results Completed: 14-07-2014), and 'Y-DNA' (Results Completed: 11-07-2014). Each section contains several interactive buttons for 'Matches', 'Ancestral Origins', 'Matches Maps', 'Migration Maps', 'Haplogroup Origins', 'Results', 'Print Certificates', 'Chromosome Browser', 'Known Relationships', 'myOrigins', 'Haplotype & SNPs', and 'Y-STR Results'. A 'NEW' badge is visible on the myFamilyTree icon. At the bottom of each section, there are links for 'Advanced Matches' and 'Learn More'.

FAMILY FINDER - MATCHES Feedback Refer Friends & Family Page Tour

Most Common Surnames: **2** Graves **2** Cutler **2** Ben-Safed

Relations: [Show All Matches](#) Sort By: [Relationship Range](#) Name: Ancestral Surnames: [Apply](#)

Show Full View	Match Date	Relationship Range	Known Relationship	Shared cM	Ancestral Surnames
	11-07-2014	2nd Cousin - 4th Cousin		58,00	Andersdatter / Andersen / Christlanddatter...
	11-07-2014	3rd Cousin - 5th Cousin		42,00	Mulero (Vieques) / Abbott (England)...
	11-07-2014	3rd Cousin - 5th Cousin		36,00	Graves (England) / Tracy (England)
	11-07-2014	3rd Cousin - 5th Cousin		36,00	ANDERSDATTER (Denmark) / ANDERSEN...
	11-07-2014	3rd Cousin - 5th Cousin		51,00	Kulp (Germany) / Murphy (Ireland)
	11-07-2014	3rd Cousin - 5th Cousin		42,00	

I mit tilfælde var der ingen match på mtDNA eller Y-DNA, men der var en række på FamilyFinder, dog ikke nogen nære slægtsrelationer.

Den nærmeste var en 3rd cousin, dvs. at vi måske har fælles tipoldefar. Nu er det jo noget af et job at finde den komplette efterslægt efter ens 16 tipoldeforældre, så der er ikke nogen let løsning her. Dog får jeg oplyst, at jeg skal samarbejde med en Craig Frederick Langton om opgaven. Det har jeg endnu ikke gjort.

FamilyFinder

Jeg vil nu springe til FamilyFinder i kontrolpanelet og vælge Matches. Her er der mange match (160 stk.) Alle er dog ret fjerne. Det bedste er førnævnte Craig Frederick Langton, se billedet på forrige side, der viser de første seks match:

Tre af disse match har en grøn markering af et træ, og det betyder at der er et slægtstræ tilgængeligt. Når man klikker på symbolet, åbner træet sig, og man kan navigere rundt i det.

Min egen slægt kommer i vid udstrækning fra Nordfyn, og ved at undersøge træet, indsendt af Langton og nr. fire på listen James Arthur Ervin, kan jeg se at dele af disses slægt ganske rigtigt kommer fra Nordfyn, så her er der noget at gå videre med. For at komme længere er der vist ikke andre muligheder end gammeldags slægts-

forskning, og der mangler adskillige slægtledspersoner for at fastslå, om der er en relation. Der er opgaver til mange vinterdage!

Endelig vil jeg vise endnu en sjov funktion i FamilyFinder – My origins.

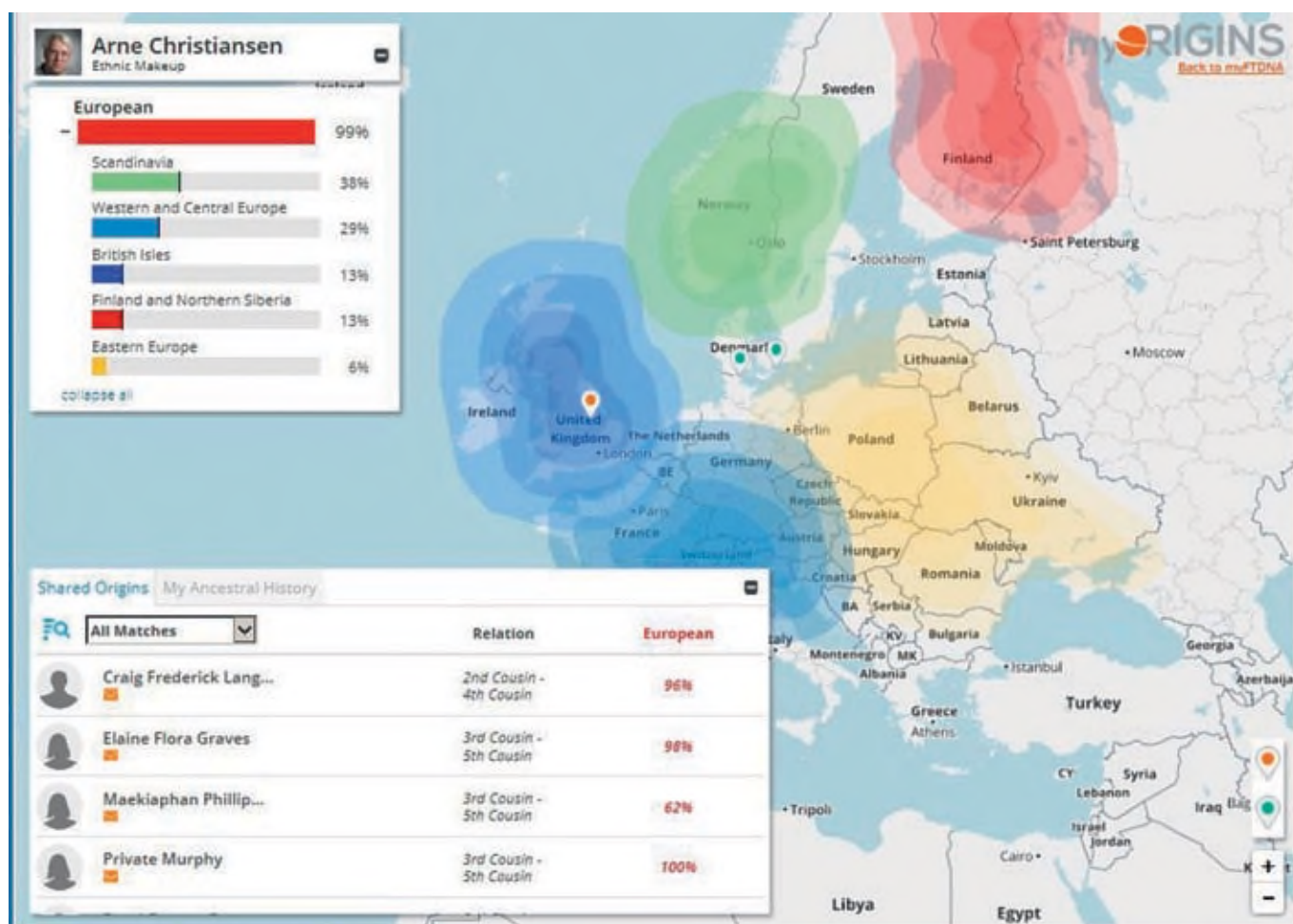
Her kan man få et bud på ens etniske ophav samt se, hvor de tidligste forfædre, der er fundet i ens match, stammer fra samt hvilket match, der har fundet denne person. De grønne nåle er moderens side, de orange er faderens side.

Der er mange flere ting, der kunne berettes om, men lad det ligge.

Konklusion på DNA-test

Konklusion indtil nu er, at jeg ikke har fundet nogle nye slægtinge ad denne vej, men jeg har fået nogle kontaktmuligheder til personer, som jeg sandsynligvis er i slægt med, men meget langt ude. Der kommer stadig mails, når der er fundet et nyt match, desværre udelukkende fra amerikanere, men når danske slægtsforskere med tiden tager værktøjet til sig, stiger værdien for den enkelte, da chancerne for et træf i den nærmere familie øges meget med antallet af udførte test.

Det er et meget spændende område at udforske, og jeg vil helt sikkert komme til at bruge mange timer med det.

Tydning af den gotiske tekst side 10

Venstre margen:

Dom VII p. tr:¹

NB NB. NB.

d 30 Julij

Saa vidt Joh.

Nicolaus veed,

skal hand paa denne²

tiid være 24 Aar

gammel³.

Hovedkolonnen:

Ogsaa⁴ døbt en Morian⁵, som var født paa Kysten Gvinea⁶, der taget fra sin Moder, solgt og ført til Vestindien hvor hand har tient først hos Hr Doctor Hallein, dernæst hos Mons:⁷ Stærgraf, og tilsidst \hos/ Hr.

Wilhelm

Hoff Kongel: procureur⁸ og Byefoged j⁹ St: Thomas som for

næsten 7 Fierding Aar \siden/ bragte ham til

Dannemarck, og efter¹⁰

at ermeldte hds¹¹ \sidste/ Herre var død j Helsingør faae Dage efter

sin Ankomst, blev denne Hedning, der tilforn var kaldet Carolus, af Familien ført til Falster, og da den afdødes Forældre kort tilforn havde havd¹² Schjørringe-Gaard

j Forpagtning, deres yngste Søn derimod endnu boede j mit Annex paa Præstegaarden j Falqverslef, saa havde de gamle Forældre fattet Kierlighed og Fortrolighed til mig, hvorover de med øvrige Sønner j Siælland, Falster og Lolland bleve eenige at sette ermeldte Morian j Kost hos denne¹³ yngste Søn og Broder Niels Johann Hoff, hvor hand har været siden først j Fasten 1774, er gaaet derfra 2 a 3 Gange om Ugen til mig for efter hands egen og deres Begjæring at vorde underviist j den¹⁴ christelige Lær-

doms Sandheder; Ved Guds Bistand, hands egen Vindskibe-

lighed, da hand er et meget got Menneske, og Madame Hoffs Fliid som ogsaa hiemme jgientog de foreskrevne Lær-

domme med ham, er hand lovet være Gud kommen saa vidt, at

jeg ham j Dag, (udj en meget talriig Forsamling, ey alleene

fra begge disse og omkring liggende Sogner, men og fra begge Kiøbstæder uden Indbydelse, effter at hand¹⁵ nogle

Uger tilforn af Prousten, og j Dag af mig med stor Glæde og til alles Fornøjelse var bleven examineret af den naturl.¹⁶

og aabenbarede Theologie), har kundet¹⁷ ved Daaben ind-

lemme vores felleds Forløsere, hand fik da det Navn Johannes Nicolaus; som indbudne Faddere

vare der j Falqverslef Kierke, hvor Forretningen¹⁸ skeede, tilstæde,

- 1.) Hr. Cammer-Herre og Amtmand j Landet von Walmoeden
- 2.) Frue Cammer-Herrinde (fødd v. Lehn) von Walmoeden
- 3.) Hr. Justice-Raad Ole Stampe, Herre til Schjørringe Grd.
- 4.) Frue Justice-Raadine¹⁹ Stampe.
- 5.) Hr. Proust Wedderking Proust j Sønder Herred og Sognepr: j Nyek.
- 6.) Proustinde Wedderking.
- 7.) Hr. Jacob Borch Sognepræst til Carlebye etc.
- 8.) Mad: Borch.
- 9.) Hr. Magister Christian Henr: Biering Sognepr: til Aastrup.
- 10.) Madame Biering.
- 11.) Monsieur Peder Lomand Hoff Viintapper j Wordingborg } den afdø-
- 12.) Mons: Laurentius Hoff Candidat: Theolog:²⁰ fra Kippinge } des Brødre
- 13.) Jomfr: Anna Benedicta Lykke fra Kippinge en Søster Daatter af ermeldte sal:²¹ Wilhelm Hoff.

test: Horbeløv d 30 Julij 1775.

Hans Peter Koch. past: I.²²

1 det er 7. søndag efter trinitatis, (1775)

2 det kan være svært at se det sidste "n", men det bør være "denne", der står. Det er vel det eneste, der giver mening

3 streg over "m" betyder "mm"

4 "Ogsaa", da der samme dag lige ovenover er døbt en "Caren"

5 se ods: Morian: <http://ordnet.dk/ods/ordbog?query=Morian>

6 Gvinea=Guinea

7 "Mons:" er forkortelse for "Monsieur" (herre på fransk). Kolon blev brugt som forkortelsestegn, hvor vi i dag bruger punktum

8 <http://holbergordbog.dk/ordbog?query=procureur&search=S%C3%B8g>

9 i denne tekst, som i mange andre, ses "j" brugt som "i"

10 det sidste "f" ligner et "t"; det er kort, hvilket kunne forlede til at skrive "ftt", men det ville være fejlagtigt

11 forkortelse for "hands" =hans

12 havd = haft

13 der stod "ermeldte", men det er erstattet af "denne"

14 "n" krummer ned under linien

15 de streger, der ses i det øverste af "d", er "gensmitning" fra næste side i kirkebogen

16 = naturlige

17 her er ordet "gjøre" overstreget

18 den krumme linie nedad er "n" – ligesom i "den" ovenover

19 der mangler et "d" her. = Raadinde.

20 = Candidatus Theologiæ

21 = salig

22 past. I. = pastor loci = stedets præst

Positivt resultat af DNA-prøve

Af Jørgen Andersen
Rønnedevej 66
4640 Faxø
Tlf. 56 73 04 50
kthorve@mail.dk

Efter Arne Christiansens artikel i sidste nummer af Slægt & Data, vil jeg fortælle om min erfaring med DNA.

Jeg begyndte min slægtsforskning for at få viden om min farfars identitet.

I kirkebogen for min fars fødsel var der ingen far nævnt, kun at min farmor var pige hos Bageren i Horreby på Falster. Min mor havde oplyst, at min farfar hed Hans Jensen og var fra Karleby på Falster.

Jeg så i folketællingen for Karleby, men det viste sig,

at han boede i Nr. Ørslev i 1916, og at hans far hed Rasmus Jensen og var vognmand.

Jeg besluttede derfor at få foretaget en DNA-prøve i USA i 2013. Resultatet af prøven viste, at min farfar var Hans Jensen.

Jeg modtog nemlig en mail fra Knud Niclas Jensen, som bekræftede, at vi havde samme tipoldefar nemlig Jens Hansen, Drejer i Nr. Ørslev. Idet han også havde sendt en DNA-prøve til det samme firma.

Artikler og forsidebilleder til Slægt & Data

Redaktionen modtager gerne artikler til Slægt & Data. Et krav er, at de relaterer sig til slægtsforskning og viden, som slægtsforskere kan have gavn af. Vi bringer gerne 'slægtshistorier', men de skal helst have en ekstra vinkel: f.eks. fortælle om mindre kendte kilder eller anviser nye, gode metoder og søgestrategier i forskningen.

Det er ikke redaktionen, der skal skrive alle artikler til bladet, og det er inspirerende, både for os og for Slægt & Datas læsere, når andre sender forslag til artikler ind til bladet til redaktion@dis-danmark.dk.

Værd at vide om artikler i Slægt & Data

Vore skribenter bliver af og til overraskede over, at en tilsendt artikel ikke fylder særligt meget, når den bliver trykt i bladet. En side er på 4.000 tegn inklusiv mellemrum. Vi foretrækker at modtage artikler i elektronisk form, men vi vil ikke afvise et godt manuskript sendt med posten. Send gerne artiklen i Word, en PDF-version kan følge med for anskuelighedens skyld, men den dur ikke i redaktionsprocessen.

Illustrationer er en vigtig del af Slægt & Data. Det er OK, at I sender et udkast til artiklen med billederne placeret, hvor de hører til, men vi skal have billederne

leveret som separate billedfiler ved siden af. Jo mere billedet fylder (i mb), des bedre tryk kvalitet får vi. Tilføj gerne forslag til billedtekster.

Når vi modtager en artikel, vurderer vi, om den er relevant for slægtsforskere. Vi tilstræber, at hvert blad skal have forskelligartede artikler, så der ikke kommer et nummer kun med slægtshistorier, men også med indlæg om slægtsforskningsprogrammer, beskrivelse af arkivalietyper, gode ideer og meget andet.

Forsidebilleder

Forsiden skal gøre bladet fristende, når det ligger på sofabordet eller natbordet. Vi forsøger at finde illustrationer, som passer til artiklernes indhold.

Har du et godt foto, som kunne passe til Slægt & Datas forside, så send det til os. Billedet skal være 'stående', så det passer med siden, og du skal selv have taget det, så vi ikke får problemer med ophavsret.

Redaktionens mål med Slægt & Data er, at det ligger opslået, fordi læserne er i gang med at efterprøve noget, som står i bladet. Der er størst sandsynlighed for, at vi når det mål, hvis vi får hjælp fra jer.

Redaktionen

Finn släkten i Sverige

ArkivDigital har källorna!

Aldrig förr har det varit enklare att finna sina förfäder och släktingar i Sverige!

ArkivDigital digitaliserar sedan ett tiotal år svenska kyrkböcker, bouppteckningar, militära rullor och många andra källor och gör dem tillgängliga på Internet. Med ett abonnemang får du tillgång till ArkivDigitals ständigt växande databas med närmare 100 miljoner sidor med gamla dokument. Du

kan söka dina förfäder och släktingar i hela Sverige (och på Åland) i födelse-, vigsel- och dödböcker, flyttningsslängder och i de så kallade husförhörslängderna (se bilden), ett slags kontinuerligt förda folkräkningar (folketellinger).

Nu kan du pröva ArkivDigital gratis i sju dagar (ord. pris: 85 svenska kr). Ett helårsabonnemang kostar 1295 svenska kronor.

www.arkivdigital.se

ArkivDigital digitaliserar historiskt källmaterial med nyaste teknik och tillhandahåller bilderna via internet åt historiker, släkt- och hembygdsforskare och andra intresserade. ArkivDigital startade 2005 och har ca 35 anställda och 370 aktionärer.

Epidemiske sygdomme i Danmark

Af Gitte Christensen
Rebæk Søpark 3, 622
2650 Hvidovre
tlf. 36 44 97 47
gsc@ofir.dk

At vore aner dør i barselsseng, ulykker eller af alderdom må vi acceptere, mere tragisk er det, når vi i kirkebogen kan læse, at der i et sogn har været epidemier af mæslinger, skarlagensfeber eller pest, fordi vi ved, at det ramte hele samfundet, når der døde usædvanligt mange mennesker på kort tid i et lille sogn, hvor alle vidste, hvem alle var. I begyndelsen af 1900-tallet faldt hyppigheden af mange alvorlige infektionssygdomme på grund af forbedrede levevilkår som bedre ernærings-, hygiejne- og boligforhold. Desuden blev der opfundet vacciner mod en del sygdomme, hvilket har nedbragt hyppigheden af mæslinger og udryddet kopper.

Vaccine

Vaccine bliver brugt til at manipulere kroppens immunforsvar til at tro, at man har haft sygdommen, således man ikke bliver syg, når man udsættes for smitten.

Vaccination har navn efter ordet vacca (ko på latin), fordi man fandt ud af, at malkepiger og andre, som var i tæt kontakt med køer, var modstandsdygtige overfor kopper. Køer kan også få kopper, men kokopper er ikke nær så farlige som dem, der rammer mennesker. Den første, som på videnskabelig vis foretog en vaccination mod kopper, var den engelske læge Edward Jenner i 1790'erne. Det skete ved at tage pus fra kokopper og pøde den på mennesker ved et snit i armen.

I dag benytter man to former for vaccination: Aktiv og passiv. Ved den aktive sprøjter man døde eller svækkede mikroorganismer fra døde vira, og kroppen danner selv antistofferne. Ved den passive form for vaccination sprøjter man antistoffer til det, der vaccineres mod.

Ikke alle vaccinationer gives med sprøjte, eksempelvis blev oral poliovaccine taget i brug i 1962.

Der er ulemper ved vaccination, idet der kan være en risiko for at blive syg af sygdommen. Risikoen er eget lille og skal ses i forhold til sygdommens farlighed.

Hvad er en epidemi?

Der er tale om en epidemi, når en smitsom sygdom breder sig meget hurtigt i en befolkningsgruppe i et afgrænset område. Det kan være i et sogn eller et helt land.

Når en smitsom sygdom er bredt til store dele af verden, er der tale om en pandemi.

Skemaet viser, hvornår de forskellige sygdomme var almindelige i Danmark. Epidemier varer typisk få måneder og kan ikke vises optimalt i skemaet, men det giver

dog et indtryk af, hvornår risikoen for sygdommene var størst i Danmark.

Difteri

Difteri er en akut infektionssygdom, som var meget udbredt i Danmark frem til 1943, hvor man begyndte at vaccinere børn under 18 år vederlagsfrit mod sygdommen. (lov nr. 208 af 19. april 1943).

Bakterien overføres via spyt, dråber eller støv, og sygdommen viser sig efter få dage som en halsbetændelse med synkesmerter, let feber og gråhvide belægninger, som evt. kan tilstoppe luftrøret. Senere kan der opstå navelammelse og hjertesvækkelse.

Op til en tredjedel af de smittede døde.

Forslag til litteratur: *Om Vaccination mod Difteri i København: foreløbige Resultater og Fremtidsproblemer*. Københavns Magistrats 2. afdeling, 1947.

Kolera

Kolera er en smitsom mave-tarm-sygdom, som kan forårsage en livstruende diarré. Bakterien smitter gennem vand. Den vigtigste måde at beskytte sig er ved indtagelse af rent drikkevand. Den eneste behandling er rigeligt med væske med salt og sukker.

Kolera har været kendt siden antikken, hvor kejser Marcus Aurelius' (120-181) lærer havde sygdommen. Kolera er en sygdom, som man ofte er bekymret for bryder ud i katastrofeområder, som det gjorde efter jordskælvet på Haiti i 2010. Sygdommen bredte sig siden til andre lande i Mellemamerika bl.a. til Mexico.

Allerede i begyndelsen af 1800-tallet var der skepsis over vaccinen. *The Cow Pock - satire - Wikipedia*.

	Difteri	Kolera	Kopper	Mæslinger	Pest	Polio	Skarlagenfeber	Spansk Syge	Tyfus	Tuberkulose
1650										
1675										
1700										
1725										
1750										
1775										
1800										
1825										
1850										
1875										
1900										
1925										
1950										
1975										

Tabellen viser ca., hvornår der var epidemier af de forskellige sygdomme i Danmark.

Fra 1848-1861 hærgede en koleraepidemi Europa, og den strejfede også Danmark et par gange. Nogle få blev smittet i Dragør i 1848, mens der i 1850 var der en epidemi i Bandholm, Lolland. Her blev 28 diagnosticeret og de 15 døde. I 1853 blev København ramt og kostede ca. 4700 dødsfald.

Forslag til litteratur:

Th. Bricka: *Cholera-Epidemien i Kongeriget Danmark i Aaret 1853*. 1855. (Gotisk skrift) (Findes som E-dokument).

Arne Joh. Nissen: *De store sygdomme - de små dræbere og medicinmændene*. Attika, 1983.

Webudstilling om kolera:

<http://www2.kb.dk/udstillinger/medhist/kolera/index.htm>. (set 2014.10.14).

Kopper

Kopper er en meget smitsom infektionssygdom, som smitter gennem luften og fra den syges udslæt og skorper. Sygdommen viser sig med høj feber, nogle dage senere efterfulgt af et blæreformat udslæt i ansigtet og på kroppen. Udslættet medfører skorpe- og ardannelse. Børnesygdommen skoldkopper, som også giver udslæt og blærer efterlader ikke ar og er IKKE i familie med kopper. Dødeligheden var ofte 10-25 %.

Koppevaccination var obligatorisk i Danmark fra 1810 til 1976. Det er koppevaccination, som er nævnt i 1800-tallets kirkebøger, når en vaccinationsdato nævnes i forbindelse med konfirmation og vielse. Kopper var den første sygdom, som blev betragtet som udryddet i hele verden.

Der var en epidemi af kopper i København 1828-1830.

Litteratur: Børge Hoppe: *Beretning om den i København fra Aaret 1828 til 1830 herskende Koppe-Epidemi*.

Mæslinger

De første rapporter om mæslinger går tilbage til 700-tallet, og sygdommen smitter gennem luften. Vaccine mod sygdommen blev tilgængelig i 1963.

Mæslinger er yderst smitsomme, 90 % af de personer, der ikke er immune, og som opholder sig i samme hus som en smittet person, får sygdommen. De fleste blev smittet inden 5-årsalderen.

Symptomerne på mæslinger er feber i minimum tre dag foruden hosten, løbende næse og røde øjne. Herefter kommer et rødt udslæt af pletter og blæner, som kan klø meget. Udslættet ændrer farve fra rødt til mørkebrunt, før det fortager sig.

Dødeligheden i den vestlige verden er i dag 1 ud af 1000 tilfælde. Hos folk med svækket immunforsvar er dødeligheden ca. 30 %, mens den er 10 % i u-lande med underernæring og dårlig folkesundhed. Det har derfor været alvorligt for vore aner, hvis deres børn fik mæslinger.

Vil du vide, hvordan man så på mæslinger i begyndelsen af 1830'erne, så kan du læse I. F. Møllers bog "Om Behandlingen af den grasserende Sygdom Mæslinger - med en kort Fremstilling af Sygdommens Gang, den Helbredelsesmaade, samt de forsigtighedsregler man under dens Udbrud maa iagttage" fra 1834. Den kan ses indscannet: http://www.medicinskhistorie.dk/medicin/vis_side.php?Id=4 (set 2014.10.14).

Pest

Pest er en sygdom, som smitter fra menneske til menneske. Især de første gange, pest ramte Danmark, var sygdommen uhyre smitsom. Hvis bare en i et hjem blev syg, blev resten af husets beboere smittet.

Symptomerne på pest var en hård byld i lysken eller armhulen, dernæst fik man blødende plamager under huden eller store misfarvede udtrækninger under huden, oftest på brystet, men også andre steder på kroppen. Udtrækningerne var røde, men kunne skifte farve fra orange til sort eller fra blå til lilla. Desuden fik den syge blærer og blister på kroppen samt influenzasymptomer. Obduktioner af pestofre viste, at de indre organer blev nedbrudt, og at der var en sort flydende masse i mavesækken.

Pesten ramte Danmark i 1350, 1360, 1368-1369, 1379 og i 1710-1712.

Vil du vide mere om pesten i Danmark, så besøg denne hjemmeside: <http://scholiast.org/history/pesten-i-danmark/index.html>. (set 2014.10.14).

Sygdommen er en af de mest beskrevne på bibliotekets hylder, her er en lille samling:

Mette Dahl Hansen: *I pest, blodstot og andre smitsomme sygers tid. Epidemien 1659-60 i et komparativt perspektiv*. Landbohistorisk Selskab, 2011.

Hanne Guldborg Mikkelsen & Ingelise Kahl: *Pest over Danmark*. Gyldendal, 2006.

Lone Leegaard: *Pesten – Europa i katastrofes tegn*. Jyllands-Postens Forlag, 2007.

Lise Gerda Knudsen: *Pesten grasserer! – en undersøgelse af pesten i Danmark i 1650'erne*. Landbohistorisk Selskabs studieserie, 2005.

Polio

Polio kaldtes også børnelammelse, da det oftest var børn, som blev ramt af sygdommen. Virus smitter let gennem vand og mad. Nogle oplever kun svage influenzalignende symptomer, men virussen kan ramme hjernen og rygmarven og medføre total lammelse i løbet af få timer. Hos børn under fem år begrænser lammelserne sig ofte til benene, mens større børn også kan få lammelser i armene. Rammer sygdommen nerverne fra en øverste del af rygmarven, kan åndedrætsmusklerne i brystkassen og mellemgulvet blive lammet, så patienten gradvist mister evnen til at trække vejret. Hvis den rammer nerverne i hjernens underside, mister man evnen til at hoste, tale og synke og kan ikke forhindre spyt, sekreter og mad i at komme i lungerne.

Der er fundet tegn på polio i mumier fra 1500 f.Kr. Første gang sygdommen børnelammelse beskrives er i 1840, men deciderede epidemier kendes først fra begyndelsen af 1900-tallet. Polio var en sygdom, som man jævnligt så. Fra juli 1952 til april 1953 var der en decideret polioepidemi i Danmark. Cirka 7.000 personer blev syge, mens godt 3.000 personer fik lammelser og ca. 350 døde inden for kort tid. 29. september 1952 var højdepunktet for epidemien; denne dag blev 800 poliopatienter indlagt på Blegdamshospitalet København. Den sidste poliopatient indlægges her i marts måned. 70 % af de indlagte var børn.

Det var ikke kun børn, som fik polio. Både forfatterinden Rosa Abrahamsen (Blegdammens Rose) og dressurrytteren Lis Hartel var i 20'erne, da de fik sygdommen. Den amerikanske præsident Franklin D. Roosevelt fik polio i 1921, 39 år gammel.

I 1960'erne begyndte man at vaccinere mod polio.

Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede (PTU): www.ptu.dk blev oprettet i 1945 og kaldtes Polioforeningen. I 1985 blev foreningen udvidet fra kun at

Ved
Bedstemoders
Sygeseng,
1879, af
Michael
Ancher -
Bornholms
Kunst-
museum.

være for polioofre til også at omhandle ulykkesramte. Polio betragtes som udryddet i store dele af verden, dog ikke Afrika og Asien. Der er senfølger forbundet med polio, så der er stadig danskere, som er præget af sygdommen.

På biblioteket kan f.eks. lånes bogen: Paul Warwicker: *Polio: historien om den store polioepidemi i København i 1952*. Gyldendal, 2006.

Skarlagensfeber

Skarlagensfeber kaldtes tidligere den første børnesygdom. Sygdommen skyldes streptokokker og kan behandles med penicillin. Inkubationstiden er kun nogle få dage, og sygdommen begynder som regel med opkastning, ondt i halsen, hovedpine og feber. Allerede den samme eller den følgende dag bryder udslættet frem. Dette begynder på halsen og breder sig i løbet af en dags tid ned over kroppen, arme og ben, mens ansigtet i som reglen ikke rammes af udslættet. Det består af små, livlig røde pletter, der ofte sidder så tæt, at det ser ud, som om huden danner en eneste rød flade; udslættet blegner efter 3-4 dage, hvorefter det skaller af huden. Nyrebetændelse og gigtfeber med ledsagende hjertebetændelse var komplikationer, som medførte høj dødelighed. Salmonsens anden udgave anbefalede, at patienten skulle isoleres fra andre i mindst seks uger.

Den spanske syge

Spansk syge var en alvorlig influenzaepidemi, som sandsynligvis blev bragt til Europa med amerikanske soldater, som deltog i 1. verdenskrig. Den spanske syge blev spredt til det meste af verden via soldaterne, og blev derved en pandemi. På verdensplan døde op mod 50 millioner mennesker af sygdommen i 1918-1919.

Spanien var et af de få lande, som ikke deltog i 1. verdenskrig. Landet havde ikke særlig streng presseensur, og spanske aviser skrev naturligvis om sygdommen. Fordi de første tilfælde af sygdommen blev rapporteret fra Spanien, blev den kaldt Spansk syge.

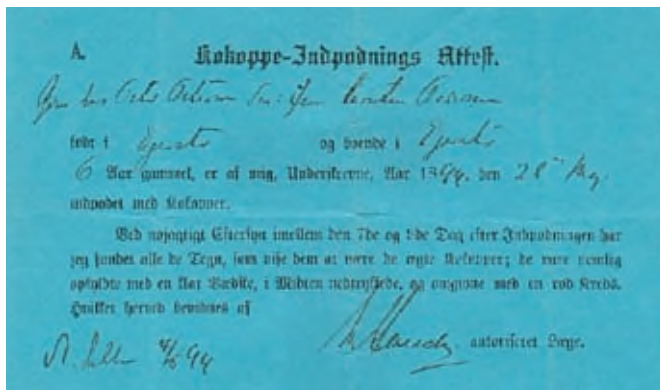
Almindelig influenza er farligst for børn og ældre, svækkede mennesker. Den spanske syge afveg fra dette, ved at mange ofre var mellem 15 og 45 år gamle. Man mener i øvrigt, at den spanske syge er beslægtet med den fugleinfluenza, der spredtes i Asien i begyndelsen af 2000-tallet. Også i 1957-1958 var der en voldsom influenzaepidemi. Den kostede 2 millioner menneskeliv på verdensplan.

<http://www.dr.dk/DR2/VidenOm/Programmer/2005/11/20070704121024.htm> (set 2014.10.14).

Tuberkulose/Brystsye

Tuberkulose (TB) er kendt tilbage i det gamle Egypten, idet der er påvist tuberkuløse knogleforandringer i egyptiske mumier. Sygdommen kaldtes også lungesot og smitter gennem luften.

Indtil begyndelsen af 1900-tallet var TB en folkesyg-

Kokoppe-Indpodnings Attest som den så ud i 1894.

dom, som ofte førte til døden og i andre tilfælde til livsvarig invaliditet som følge af ødelagte lunger, knogler og led. Sygdommen medfører ofte væggtab, så den blev ofte kaldet for tæring. Tæring kan dog også dække over andre sygdomme, hvor man tabte sig, eksempelvis kræft.

I begyndelsen af 1900-tallet blev der oprettet en række sanatorier og tb-stationer, hvor patienterne blev sendt hen.

Calmettevaccinationen blev indført i 1921 som middel mod tuberkulose og blev tilbudt alle danske skolebørn frem til 1980'erne. I dagens Danmark ses TB stort set kun blandt hjemløse.

Danmarks Lungeforening begyndte sit virke med fokus på TB, men har i dag fokus på alle lungesygdomme: <http://www.lunge.dk>.

Selv om der næppe var noget romantisk ved at hoste blod, hvilket man gjorde, når man havde TB, så er tuberkulose blevet romantisk beskrevet i kunsten bl.a. i teaterstykket Kamelia-damen og operaerne La Bohème af Verdi og La Traviata af Puccini.

Litteratur: Aja Høy-Nielsen: *Tuberkulose som folkesygdom 1900-1962*. Esbjerg byhistoriske Arkiv, 2011.

Tyfus

Med tyfus tænkes der ofte på plettyfus, som i folkemunde kaldtes krigstyfus og hungertyfus, fordi soldater samt gamle og svage var mest udsatte for sygdommen, som overføres fra mennesker med kropslus. Inkubationstiden er ca. 6 dage, men kan være kortere. Sygdommen udvikler sig som feber med indtil 40 grader, kulderystelser, opkastninger og hovedsmerter. Efter 4-5 dage begynder der at vise sig udslæt i form af runde, lyserøde pletter på krop, arme og ben. Sygdommen når sit højdepunkt i anden uge, hvor den syge bliver sløv og plages af hallucinationer og angst. Derefter aftager sygdommen, feberen falder, og i løbet af 2-2½ uge er sygdommen overstået. Dødeligheden er 15-20 %; dog er den mindre hos børn og unge, men kan nå op til 70-80 % for gamle og svage.

Tyfus kunne dræbe flere soldater end fjenden, fordi soldaterne ikke havde mulighed for at få den rette pleje.

A.D. Cohen: Krigen i Aarene 1848, 1849, 1850 og de faldnes minde nævner dødsårsag, hvor denne kendes. Tyfus nævnes ofte.

Den tyfus, som i dag eksisterer i Sydamerika, Asien og Afrika, forårsages af en særlig salmonellabakterie og begynder oftest med vedvarende, høj feber, som senere kan ledsages af kraftig diarre og kan være livstruende, hvis den ikke behandles med antibiotika. Bakterien overføres gennem forurenede mad og drikke, og derfor er adgang til frisk vand en ting, som står højt på listen over arbejdsområder i katastrofeområder. Under 2. verdenskrig fandtes denne form for tyfus også i Europa bl.a. i koncentrationslejrene, hvor bl.a. dagbogsskribenten Anne Frank og hendes søster Margot døde.

I 1807 var der en epidemi af tyfus i Hvetbo Herred, skriver Klitgaard: Hvetbo Herred bind 1 s. 88.

Litteratur om tyfus: Aksel Lassen: *Skæbneåret 1659. Hungersnød og pest over Sydvestdanmark*; Skrifter udgivet af Jysk Selskab for Historie, Sprog og Litteratur, nr. 5; Universitetsforlaget i Aarhus, 1958.

Arne Joh. Nissen: *De store sygdomme - de små dræbere og medicinmændene*. Attika, 1983.

Epidemier generelt

Olé Laursen-Wadschier har lavet en hjemmeside, hvor alle er velkomne til at indberette, hvis I falder over epidemier rundt omkring i Danmark:

http://www.medicinskhistorie.dk/medicin/epidemier_soeg.php (set 2014.10.14).

Som vi har lært af spredningen af ebola, har smitte vanskelig ved at sprede sig, hvis den kun rammer personer i et lille lokalsamfund med begrænset mobilitet, så derfor er det ikke usædvanligt, at epidemier tidligere var begrænset til et mindre antal mennesker og et mindre geografisk område.

Medicinhistoriske museer

Har du fået lyst til at vide mere om medicinsk historie, findes der flere danske museer med et medicinsk sigte. Det er eksempelvis muligt at besøge: Medicinsk Museion i København, Steno Museet i Aarhus og Medicinsk-historisk Museum i Næstved.

Der findes psykiatriske museer findes flere steder i landet: Museum Ovartaci ved Aarhus Universitetshospital og Middelfart Museum

(<http://www.middelfart-museum.dk/psykiatrisk-samling>) indeholder en psykiatrihistorisk samling. Nykøbing Sjælland psykiatriske Museum, museet ved Psykiatrisk Center Sct. Hans i København og Det psykiatriske Museum i Odsherred kan måske også interessere dig.

Dansk Sygeplejehistorisk Selskab i Kolding giver rig mulighed for at se, hvordan det så ud på hospitalerne i slutningen af 1800-tallet til begyndelsen af 1900-tallet. Besøg deres hjemmeside for flere oplysninger:

<http://www.dsr.dk/dshd> .

Sådan kan du også finde oplysninger om din slægt

Af Lisbeth Toft Lauritzen
Henrik Rungs Vej 6
9900 Frederikshavn
Tlf.: 2250 3418
Mail: lisbeth7.toft@gmail.com

Under oprydning på en gård, som har været i min families eje i næsten 100 år, dukkede der to gamle album op (og senere to mere) med en masse fine gamle fotografier, mest portrætter. Billederne er sandsynligvis taget i perioden 1880-1920. Da jeg selvfølgelig har fortalt familien om min slægtsforskning, fik jeg albummerne. Det viste sig desværre, at der ikke var anført navn på ret mange af personerne, så bortset fra at jeg vidste, det var min morfars familie, kunne jeg ikke umiddelbart bruge dem til så meget. Nogle af dem har jeg uden resultat lagt op på hjemmesiden Ukendte billeder

(<http://www.ukendtebilleder.dis-danmark.dk>).

Min morfar og begge hans forældre stammede fra Lolland, med afstikkere til Falster, og de kom fra landet. Jeg har boet hele mit liv i Jylland, de seneste 35 år i Frederikshavn, så jeg kender ikke lokalområdet og har svært ved rent praktisk at komme derned og besøge lokalarkiver mm. Jeg fik så den ide, at man måske kunne få optaget en artikel i en lokal avis, med en beskrivelse af gårde og personer, og med nogle af billederne, med en opfor-

dring til at kontakte mig, hvis man kunne genkende personerne. Via Ravensborg Arkiv, som jeg tidligere havde været i kontakt med, og som har været meget hjælpsomme, fik jeg kontakt med journalist Mogens Warrer fra Lolland-Falsters Folketidende. Journalisten var med på idéen; jeg lavede et udkast, han efterlyste flere faktuelle oplysninger, rettede og omskrev, og resultatet blev som vist her. Jeg er meget imponeret over, hvor meget han fik med på den begrænsede plads, der var til rådighed.

Positive reaktioner

Reaktionerne var overraskende positive: Artiklen blev bragt i Folketidendes lørdagsudgave (som omdeles til alle husstande på Lolland og Falster) lørdag den 23. august. Allerede samme aften tikkede den første mail ind i indbakken, og der kom flere i løbet af den følgende tid. 12 personer brugte tid på at sende mig mails, og det sjove var, at de fleste fokuserede på forskellige ting: Nogle skrev om familie og personer (der er stadig efterkommere fra min morfars familie på Lolland), andre skrev om

FOLKETIDENDE : LØRDAG 23. AUGUST 2014

VESTLOLLAND LOLLANDS-REDAKTIONEN 31

Genkender du nogle af disse personer? Eller ved du noget om Poul Clausen fra Vindeby eller møller Steenstrup fra Gurreby?

I Frederikshavn sidder en kvinde og forsker i sin slægt

Jeg vil finde mine lollandske rødder

VESTLOLLAND Lisbeth Toft Lauritzen i Frederikshavn deler interesse med mange andre: Hun forsker i sin slægts historie.

Når man sidder i Frederikshavn, er det lidt af en opgave, når man opdager, at nogle af rødderne er på Lolland, i den modsatte ende af landet. Og at det

ligger noget tilbage i tiden. Derfor beder hun avisens læsere om hjælp.

Jeg har ikke lige mulighed for at køre på det nærmeste lokalhistoriske arkiv. Men jeg vil så forfærdelig gerne samle nogle flere brikker til min slægts-historie, siger Lisbeth Toft Lauritzen.

Udgangspunktet er de gamle billeder, hun har arvet fra sin morfar: Poul Ernst Clausen, der var født på Toftgaard i eller ved Vindeby og døde 1973.

Hun har fundet ud af at hendes oldeforældre hed Thorkild Claudius Clausen og Karoline Marie Clausen og boede på "En Gaard, Vindeby" i 1890.

Deres fødested er angivet som Horslunde.

Af navne på gårde, der har haft tilknytning til familien, er Ottegaarden i Vindeby, Seierlund i Vindeby og Knudstrup.

Lisbeth Lauritzens morfar Poul Ernst Clausen var landbrugsuddannet og rejste til USA i 20'erne. Han oplyste ved indrejsen i USA at han kendte en H.B. Kroman(n), der allerede var i landet og også stammede fra Vindeby.

Da Poul Clausen i 1926 kom tilbage til Danmark købte han Vandmøllegaarden ved Tureby på Sydsjælland. Hans søster, Edith Henriksen, født Clausen, blev på Lolland, på gården Odinsborg. Hun var også slægtsinteresseret.

Længere tilbage er Lisbeth Lauritzen i familie med præst og senere stiftsprovst Hans Resen Steenstrup, Karleby på Falster - død 1841 - og hans søn, møller i Gurreby Carl Sophus Steenstrup samt stænderdeputeret Frederik Jørgensen fra Seierlund i Vindeby.

Carl Sophus Steenstrup var gift med Helene Schrøder. Hendes familie var kendt i højskolekredse, blandt andet fra Askov.

Jeg håber, nogle af læserne kan bibringe mig yderligere oplysninger eller hjælpe med at identificere personerne på billederne, siger Lisbeth Lauritzen. Hun bor Henrik Rungs Vej 6, 9900 Frederikshavn, og man kan maile til hende på lisbeth7toft@gmail.com.

Mogens Warrer
mw@tgruppen.dk

Endnu en præst, fotograferet af Adrian i Nakskov. Stiftsprovst Hans Resen Steenstrup havde flere sønner, der blev præster.

Denne præst er fotograferet af Rasmus P. Adrian i Nakskov, der var fotograf sidst i 1800-tallet og frem til 1918. Men hvem er han?

Er denne kvinde med hvid kyse Helene Schrøder, der var gift med møller Steenstrup i Gurreby? Eller en helt anden?

Hvem er denne mand? Lisbeth Lauritzen gætter på mølleren i Gurreby, Carl Sophus Steenstrup.

Hvem er denne kvinde? Kan det være møllerskolen fra Gurreby, Helene?

gårdene eller stederne; nogle havde indskannet sider fra slægtstavler eller -bøger, andre oplyste bogtitler med oplysninger, som jeg aldrig selv ville have fundet. En sendte efterfølgende et brev med kopier af forskelligt materiale, osv. Lokalaviser bliver virkelig læst. Nogle af de oplysninger, jeg fik, kendte jeg i forvejen, men der kom også nyt frem.

I artiklen kunne vi naturligvis ikke vise alle billederne fra albummerne; men nogle af dem, som skrev til mig, ville godt kigge nærmere på billederne, og til dem sendte jeg et link til albummerne, som jeg har indskannet og lagt i Dropbox (du kan læse om Dropbox i Slægt & Data 2012:3). Det lykkedes nu kun at få identificeret et par stykker, som dog er fjernere slægtninge.

Mht. de billeder, der vises i artiklen, gik det sådan, at vi fik identificeret den ene af præsterne, som viste sig at have været deres sognepræst og altså ikke familie. Men det siger også noget om familien, at man indsætter et portræt af sin sognepræst på den første side i albummet. Den anden præst er der en, der er i gang med at identificere. De øvrige tre billeder er det desværre ikke lykkedes at identificere. Jeg har mit eget bud på, hvem det kan være (se artiklen), men det er rent gæteri, baseret bl.a. på deres alder og erhverv. Jeg hører derfor gerne fra læsere, der måtte genkende dem, ligesom jeg gerne vil i kontakt med medlemmer, der forsker i de nævnte slægter.

Jeg blev som tidligere nævnt meget positivt overrasket over, hvor mange – og hvor kvalificerede – reaktioner, artiklen medførte. Jeg havde fokus på at få identificeret mine billeder, men jeg havde ikke forestillet mig, at artiklen ville få så mange til at skrive med alskens oplysninger.

ger. En forudsætning for det gode resultat er nok, at det drejer sig om et afgrænset geografisk område, og at slægten har været der længe. Og så skal der naturligvis skrives en både fængende og informativ artikel, sat indbydende op, men det klarede Mogens Warrer og Folketidende jo flot i mit tilfælde.

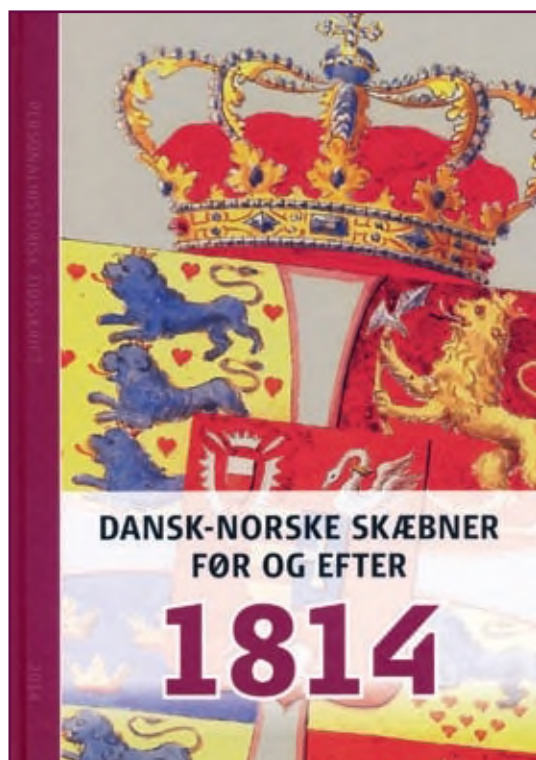
Juletilbud fra DIS

Står du og mangler en gave til en ven eller et familiemedlem, der har vist interesse for slægtsforskning? Så var det måske en idé med et års medlemskab af DIS-Danmark, suppleret med lidt inspirerende læsestof? Klik ind på www.slægtogdata.dk, og find tilbuddet under Foreningen > Butik – Medlem.

Husk også vores julekalenderkonkurrence. I DIS-Forum finder du gruppen Julekonkurrence 2014. Her kan du hver dag i julemåneden svare på et spørgsmål, og hvis du har 24 rigtige svar, deltager du i lodtrækningen om et års gratis medlemskab samt 250 kr., der kan bruges til indkøb hos DIS-Danmark, SSF eller Samfundet. Det kan nås endnu, for alle spørgsmål er åbne for besvarelse indtil 24. december.

Se nærmere her:

<https://www.slægtogdata.dk/forum/> > Julekonkurrence 2014. Du skal være logget på som medlem for at have adgang til gruppen.

Personalhistorisk Tidsskrift i ny udgave

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie har siden 1880 to gange årligt udgivet Personalhistorisk Tidsskrift med artikler af høj kvalitet. Dette er fra i år ændret til en årlig udgivelse, der hver gang vil have et overordnet tema. Årgang 2014 er netop udkommet med titlen *Dansk-norske skæbner efter 1814*. Ud over artikler inden for temaet byder bogen på bl.a. statsminister Helle Thorning-Schmidts anetavle og en lang række anmeldelser.

Vi bringer en anmeldelse af værket i næste Slægt & Data.

Bogen kan bestilles via hjemmesiden www.genealogi.dk og koster for ikke-medlemmer 295 kr. plus forsendelse.

Slægtshistorisk weekend på Brandbjerg

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Forestil dig, at du deltager i et stort selskab sammen med en masse mennesker, som du ikke kender eller måske har et mere eller mindre flygtigt bekendtskab med. Du kommer lidt sent til middagen og må se at finde en ledig plads ved et af bordene. Men du er ganske rolig, for du er sikker på, at uanset hvor du dumper ned, vil du hurtigt være med i en levende og engageret snak med naboerne om et emne, der stensikkert har din interesse.

Lang historie

Præcis sådan var det at være til stede på Brandbjerg Højskole i weekenden 24.-26. oktober, hvor Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger (SSF) og DIS-Danmark i fællesskab havde arrangeret Slægtshistorisk Weekend. Stedet summede af en fantastisk stemning, der favnede alle deltagere. Alle havde noget at bidrage med, og om ikke andet kunne man i hvert fald nyde samværet med en flok ligesindede, der alle var angrebet af samme uheldelige slægtsforsker-bacille.

Weekenden har en lang historie i SSF-regi. Den har været holdt årligt, siden slægtsforskningen for alvor begyndte at få tag i sindene. De sidste mange år har Nørsgaards Højskole i Bjerringbro lagt lokaler til, men da de to landsdækkende foreninger i år, som led i opbygningen af et godt samarbejde, gik sammen om arrangementet, skønnedes det, at der ikke var værelser nok på Nørsgaards, og man så sig om efter et andet sted. Her faldt valget på Brandbjerg, der ligger langt ude på landet, et stykke vest for Vejle.

Fokus på uddannelse

Temaet for weekenden var passende bredt: undervisning

og uddannelse. Her skal gerne være noget, der rammer om ikke alles, så i hvert fald manges smag og ønsker. Efter velkomst og middag åbnede arkivar Asbjørn Romvig Thomsen fra Viborg ballet med et foredrag, der dog faldt lidt uden for rammerne. Til gengæld forstod han at puste masser af liv i det tilsyneladende tørre emne faddere, og hvad de kan fortælle os om 1700-1800-årenes samfund. Om lørdagen gjorde underviser Ulrich Alster Klug os kloge på alle de mange forskellige uddannelser, mest praktiske, der fandtes før i tiden, og fhv. overlæge Magne Juhl satte fokus på et enkelt, men vigtigt erhverv, jordemodervæsenet, der gav kvinder mulighed for at forsørge sig selv. Søndag formiddag indtog Erik Kann scenen med foredrag om såvel almueskolens tidlige historie som laugsvæsenet i 1800-tallet, begge dele med rundhåndet demonstration af spændende kilder.

Workshops og Spørgecentral

Et nyt initiativ dette år var lørdag eftermiddags workshops. Programmet lovede "en bred vifte af muligheder for at få demonstreret og arbejde aktivt i små grupper med udfordringerne på egne PC'er", men reelt var der i de fleste tilfælde tale om en stribe foredrag om emner som lægdsruller på AO, forskellige slægtsprogrammer, hjemmesidesnedkeri og slægtsbogsskrivning, som deltagerne kunne fordele sig mellem. Alle workshops blev holdt i to omgange, så alle kunne nå to foredrag, og tilfredsheden med nyskabelsen så ud til at være stor. Enkelte ønskede sig dog tid til at deltage i tre workshops, da det var vanskeligt at vælge to ud.

En gammel klassiker på slægtsforskerweekenden er Spørgecentralen, hvor garvede forskere sidder parat til at

Der var stor interesse for de mange gamle og nye bøger, der var til salg.

Brandbjergs fine hovedbygning fra 1766 lagde stemningsfulde lokaler til lørdag aftens kalas.

En næsten fyldt sal venter på, at et nyt foredrag skal begynde.

Højt humør! Trilby Gustafson har netop overrakt Årets slægtsforskerpris til Arne Christiansen.

hjælpe med hvad som helst af problemer og gåder, som deltagerne måtte have behov for at få lirket op. Den blev suppleret med en regulær boghandel, hvor både spritnye og antikvariske bøger kunne fås til tilbudspris. Da centralen åbnede efter fredag aften's foredrag, var der stuvende fuldt i lokalet, men senere kneb det nok lidt med tid til besøg på stedet. Weekendens program var besat med rigeligt af lokkende tilbud, og i pauserne skulle der også være tid til en kop kaffe og en god snak.

Årets slægtsforskerpris

Det var ikke alvor alt sammen. Lørdag aften tog underholdningen over. Første punkt på aftenprogrammet var uddelingen af årets slægtsforskerpris til en person, forening eller institution, der har gjort en særlig indsats inden for den danske slægtsforskerverden, en tradition, som SSF indførte for nogle år siden. I år tilfaldt æren Arne Christiansen, tidligere formand for DIS-Danmark. Uddelingen blev forestået af SSF's formand, Trilby Gustafson, der i sin begrundelse bl.a. sagde:

“Modtageren af årets slægtsforskerpris har gennem en meget lang årrække udmærket sig ved et stærkt engagement inden for vores felt. Vedkommende har ikke

blot været i front som bestyrelsesmedlem i forskellige foreninger og som formand for en af de landsdækkende foreninger i en længere årrække. Derudover har du virket bag kulisserne ved adskillige projekter, bl.a. med Politiets Registerblade, og som skribent. Du ser muligheder frem for begrænsninger og er altid klar til at prøve noget nyt og se tingene fra en ny vinkel. For nylig har du sat dig for at undersøge DNA i slægtsforskning.”

Dans, musik og kalas

Efter prisoverrækkelsen kom turen til Per Sørensen's foredrag om 'Danskerne i fest og glæde'. I det meget engagerede foredrag var der fokus på dansen og den tilhørende musik, og det mundtlige oplæg blev ledsaget af velvalgte dias og musikeksempler, leveret af fru, Pia Sørensen, på flygel, og demonstration af dansen menuet, opført af ægteparret på scenen.

Endelig blev der inviteret til kalas i hovedbygningens stilfulde lokaler. Her kunne de deltagere, der ikke var så trætte efter dagens mangfoldige indtryk, at de trak sig tilbage, bænke sig i havestuen eller omkring det store spisebord og fortsætte den gode slægtsforskersnak over et glas vin eller to.

Oj, kan den også det? I pauserne var der tid til at udveksle tips om nye apps til smartphonen.

En lille snak omkring det runde bord i forhallen, der var et godt mødested.

Farvel og på gensyn?

Weekenden sluttede efter søndagsfrokosten med farvel-og-mange-tak. Om den havde været en succes? At dømmen efter den gode stemning og mange positive udsagn kunne der ikke være nogen tvivl om, at flertallet varmt ønskede en gentagelse næste år. Også samarbejdet mellem de to foreninger fungerede godt og gnidningsløst og tegner godt for fremtiden.

Vi har mange fælles medlemmer, og sammen bliver vi stærkere og kan udrette ting med større slagkraft. Mere af den slags!

En ting må dog overvejes inden næste års arrangement: Er det muligt at skaffe plads til flere kursister? Alt for mange måtte nemlig på venteliste i år, og kun få kunne hoppe fra ventelisten til deltagerlisten. Der kan meget nemt blive rift om pladserne i 2015.

Slægtsforskning og aviser

Henning Karlby

Rylevej 8,
5464 Brenderup, Fyn
Tlf. 64 44 28 08
karlby@privat.dk

Som slægtsforsker leder man ofte efter lidt viden om den tid, vores aner levede i. Her er aviserne en fantastisk kilde. Fordelen ved aviserne er, at de giver beskrivelse af, hvad der foregik, og de er skrevet af personer, der levede midt i datiden. Bruger man historiebøger, kommer der ofte en tolkning af begivenheden ind over, fordi det, der skete, sættes i historisk perspektiv i forhold til helheden. De samtidige aviser fortæller, hvordan man dengang oplevede begivenheden, og hvilke følelser der var i spil.

Jeg vil i det følgende komme med et eksempel fra en avis fra 1795. Avisen hedder: *De til Forsendelse med Posten Kongelige alene privilegerede Jydske Efterretninger og almindelige Stifts-Tidender hvilke 2 Gange ugentligen udgives i Aalborg*. Artiklens sidste del er et langt citat fra tidsskriftet *Den danske Tilskuer*, der blev udgivet af forfatteren og kulturpersonligheden Knud Lyne Rahbek i perioden 1791-1806. Rahbek kunne være temmelig moraliserende i sin stil, hvilket tydeligt fremgår af teksten her.

Henning Karlby

Fredag d. 26. Junii.

(I Fabers fynske Aviser No. 49, læses Følgende:)

Af en Skrivelse fra Kjøbenhavn, dat. 15 Junii.

Synet af det Afbrændte er over al Forestilling sørgelig. Tænk Dem, den hele Række fra Kongens Nytorv til Vester- og Nørrevold, alt er en Steenhob, ingen Bielke, ingen brugelig Muur tilbage. Paa Hiørnet af gammel Torv og Nørregade staae 3 Huse og Gaarde, da en der boende

Hørkræmmer gav 1000 Rd. til dem der reddede hans Gaard. Justistraad Uldalls Gaard i Vimmelskaftet blev reddet ved en Artillerie Lieutenants gode Foranstaltning, Etatsraad Siedelin havde nylig købt en Gaard ved Kanalen for omtrent 14000 Rd., og den afbrændte. Professorernes Kratzensteins og Kalls Gaarde, Walckendorphs Collegium, alle Nicolai og Holmens Præsteresidenser og Petersens Kloster ere ligeledes afbrændte; I Bisperesidencen brændte Baghusene; Biskop Balle var da paa Visitatz. Paa Østergade ere kuns brændte de 3 Gaarde op til Hiørnet af Amager-Torv. Paa gammel Holm, hvor Ilden begyndte, er brændt: Dælehaven (et Sted, hvor Flaadens Tømmer for en stor Deel er oplagt,) Tjæremagaziner, endeel Material-Skure og to Trediedele af Hovedmagasinet. De 400 Mennesker som vare posterede paa Frue Taarn, lovede Kronprindsen 4000 Rd. for at redde Kirken og Taarnet; det er ubegribeligt hvorledes det blev befriet, thi det er ganske forsveden af Heden. At Ilden standsede ved Teglgaaardsstrædet, tilskrives ogsaa hans Besluttehurtighed, i det han viseligen gav Ordre til endeel der staaende smaa Huses Nedrivning. Under Branden have mange 3de Gange maattet flytte deres Gods, Vognmænd og Bønder have benyttet sig af Lejligheden, og taget 10, 15, ja 20 Rd. for at kjøre et Læs; Slotspræst Koefoed, hvis Residence ogsaa er afbrændt, var iblandt deres Tal, der saaledes flyttede 3 Gange. Midt i Ulykken er det en Lykke, at Branden ei skeete mod Vinteren, thi da havde denne Ulykke været dobbelt. Landsoldatterne, som til Lykke vare inde, gjorde Nytte ved at redde, slukke og sløife, og Regieringen sørgede ikke allene for, at de nærmeste Bønder strax indkom med Vogne, men endog satte egne og Artillerievognene i Bevægelse, hvorved der blev sat Grændser for Kjørseleens høie Priis. Ligesaa faderli-

Maar 1795.

De til Forsendelse
Kongelige allene
Indse
og almindelige

hvilke 2 Gange ugentligen

Fredagen d. 26. Junii.

No. 51.

med Posten
privilegerede
Efterretninger

Stifts-Tidender,

udgives i Aalborg.

Aalborg, den 26 Junii.

Den 19 Junii har Hans Majestæt allernaadigst confereret Candidatus Juris Hr. Thomas Christian Krog at være Hospitals-Forstønder i Aalborg.

(I Føbers sjenste Aviser No. 49, læses følgende:)

Af en Skrivelse fra Kiøbenhavn, dat. 5. Junii.

Spønet af det Aforandre er over al Forestilling sørgelig. Tænk Dem, den hele Nætte fra Kongens Myrtorv til Vester- og Nørrevold, alt er en Stønehøj, ingen Bietke, ingen bruzelig Muur tilbage. Paa Hjørnet af gammel Torv og Nørregade staae 3 Huse og Gaarde, da en der boende Hørkræmmer gav 1000 Rd. til dem der reddede hans Gaard. Justitsraad Uldalls Gaard i Vimm-Iskæster blev reddet ved en Artillerie Lieutenants gode Foranstaltning, Etatsraad Seidelin havde nylig kjøbt en Gaard ved Kanalen for omtrent 14000 Rd., og den aforandre. Professorenes Krakensteins og Kalls Gaarde, Walckendorphs Collegium, alle Nicolai og Holmens

Rd. for at sikre et Læs; Slotspræst Roesøed, hvis Residens oasaa er afbrændt, var iblandt deres Tal, der saaledes styrkede 3 Gange. Vidt i ulykken er det en Lykke, at Branden ei sterte mod Vinteren, thi da havde denne ulykke været dobbelt. Landsoldaterne, som til Lykke vare inde, gjorde stor Myrte ved at redde, flukke og fløise, og Regieringen sørgede ikke allene for, at de nærmeste Bønder strax indkom med Vogne, men endog satte egne og Artillerievognene i Bevagelse, hvorved der blev sat Grændser for Kiørselens høie Priss. Ligesaa faderligen udtrakke den sin villige Haand til de Nødlidende ved at give Brød og Øl, og at forskaffe samme til Salg fra Landet af. Ja her bliver ogsaa utrætteligen virket for den gode Ordens og Vindskibelighedens Fremme. — Den berømte danske Tilskuer giver os i Dag en behagelig Afhandling i No. 43; jeg vil hist og her afskrive noget deraf:

Endelig kan man da haabe, at hine græsselige Rædsels-scener ere til Ende, at det frygtelige Uveir er med al-

gen udtrakke den sin villige Haand til de Nødlidende ved at give Brød og Øl, og at forskaffe samme til Salg fra Landet af. Ja her bliver ogsaa utrætteligen virket for den gode Ordens og Vindskibelighedens Fremme. — Den berømte danske Tilskuer giver os i Dag en behagelig Afhandling i No. 43; jeg vil hist og her afskrive noget deraf:

Endelig kan man haabe, at hine græsselige Rædsels-scener ere til Ende, at det frygtelige Uveir er med al sin Ødeleggelse draget hen over vore Hoveder. Men er end, med den Høiestes Bistand, Faren nu overstanden, den er dog langt fra ikke forvunden. Endnu fare vi gysende op ved hver uvant eller uventet Lyd, og troe deri at gienkiende Flammernes Bragen, eller de Brandlidendes Jamren; endnu svæve Ild, og Røgstøtter for os, hvor vi vende vort Øie, endnu forfølge de vor matte Hviles uroelige Drømme. Endnu daares og skræmmes vi idelig, snart af virkelig Brandfaren, snart af frygtelige Rygter og Syner. Vi haabe til Himlen, at vi nu ere sikkre, men trygge ere vi ingenlunde, og kunne heller ikke være det, saalænge vi endnu see vor glubende Fiende umættelig lure bag de dampende Ruiner, bag hvilke han efter en saa langvarig

og haardnakket Kamp omsider maatte drage sig tilbage, og hvorfra han ved det første ubevogtede Øieblik synes rede at fremspringe paa nye, for at kaste sig over det ham med saa megen Møie frarevne Bytte. O! men naar nu Faren, og Frygten aldeles ere ovre; naar nu Rædslen drager sin nedtyngende døvende Haand bort fra vore Siele, o! da, da er det først, enhver kan ret begynde at føle sit Tab og sit Savn; da er det først, han kan vende sit Øie hen over den skumle Fremtid. u.² Men

Maaskee behøvede Kjøbenhavn at luttres med saa voldsom en Ild, for at ophøre, at være Tvillingrigets Lazaret, det Sted, hvorfra Overdaads, og Quindagtigheds og Vellysters Smitte udbredde sig over tvende Kongeriger. Frugtesløst blev det Stød, os s. A. 26de Februarii blev givet; som Røgen af det brændende Christiansborg bortviftede det Glimt af Almeen- og Borgeraand, denne Tildragelse havde fremlokket; vi behøve en nye, en eftertrykke-

1 o!: Er et forundrings ord, Interjectio admirantis. — jævnfør Moths Historiske Ordbog

2 u: som udtryk for ubehag, væmmelse, afsky, forfærdelse, smerte, ærgrelse, skuffelse o.l. U! — jævnfør Den Store Danske Ordbog

ligere Mindelse, for at vækkes af vor Dvale, for at afryste de Kiæder, vi holdes i. O at denne dog maatte hielpe; at Overdaadens Templer matte lukkes, dens Orgier forstyrres, dens Dyrkelse afskaffes, dens Følge forjages, og at i dens Sted Vindskibelighed, og Tarvelighed, og de huuslige Dyder i hvert Borgerhiem maatte finde sin Helligdom; o da, da var der for Danmarks Held, endog blot for dets national Velstand, ved denne Ildebrand vundet uendelig mere, end der nu synes at tabes. u.

Blandt andet haaber Tilskueren, at man dog engang maae blues ved at have Sal, og Spisestue, og Cabiner, og Spillestue, og ubeboelige Stadsværelser i Dusinviis paa Rad, medens tusende og atter tusende af vore Medborgere ikke have det Sted, hvor de kunne hælde deres Hoved; u og ønsker, at man ved denne leilighed vilde blive kiendt med Rigdommens hele Intet, dens fulde Upaalidelighed, og lære at indsee, at Duelighed og Nøisomhed ere de eneste sande og ukrænelige Skatte; at vi med et Ord bliver Nordboer, Mænd, og Borgere.

Mange, saare mange have ved denne Leilighed allerede viist det ved deres kiække, utrættelige, selvopofrende Virksomhed i Nødens og Farens Dage; viist det siden ved deres ædle uegennyttige, menneskekierlige Hielpsomhed mod de ulykkelige; mere end eet Navn er der mellem disses der allerede længe ved Borgerdyder var Fædrelandet og Menneskeligheden helligt og kiert; mere end eet har tilvundet sig et høit Sted paa de gode Borgeres Liste; o! men desværre, desværre maa Tilskueren tilføie, at ikke lidet er Tallet paa dem, som ved denne Leilighed gjøre deres Fædreland, gjør selve Menneskelighed Skam. Endnu gyser hans Hierte tilbage for at troe, hvad der saa hyppig fortælles om umenneskelig Mordbrand; endnu vil han haabe, at Ulykke eller i det høieste Uforsigtighed var Jammerens Ophav; o! men sørgeligt er

det, at han, som Øienvidne, maae tilføie, at megen Søvnagtighed, Trevenhed, Vrangvillie, viistes i al dens Standsning og Lindring; men hvor megen Ligeegyldighed mangfoldige, som et andet Skuespil, betragtede deres Brødres Elendighed; hvor ublue, hvor umenneskelig Egennyttens var i at lade sig sin Haandsrækning, sin Bistand, sin Færsel betale; hvor ugudelig den troede at kunde nytte Leiligheden til at fordyre Livets Nødvendigheder, for at de ulyksalige, der havde saa retfærdig en Fordring paa alle gode Menneskers Medynk og Hielp. Vel har Regjeringens priisværdige Forsorg gjort meget for at lindre de Ulykkeliges Nød, for at udrydde dem af Ransmænds og Blodsueres Kløer; men dog fremture disse endnu at nytte enhver givne Leilighed; trods Magistratens Opfordring, ja trods den kongelige Befaling, f. Ex. at opskrue Huses og Værelsers Leie til en Priis, som ingen, uden Eierens Gierrighed kan finde billig.

Tilskueren ærer den sindige, den milde Aand, der besieler vor Lovgivning; han veed ikke engang, om han, saa meget end Øieblikkets Tarv berettigede dertil, vilde have ønsket, man havde grebet til mere kraftige Forholdsregler; men dette kan han dog f. Ex. ikke unnlade at ønske, at et af vore mange periodiske Skrifter vilde engang længere henne i Aaret levere en navnlig Fortegnelse paa alle de Huuseiere, der havde forhøiet deres Værelses Priis en tredie Deel og derover. Vist nok ere de, der allerede i deres saa nyelig reddede og endnu ikke fuldkommen betryggede Huse have kundet begaae denne Skiændighed, unægtelig Mennesker, der ere vante til at bære, og haane den offentlige Foragt, og alle gode Menneskers Afskye; men i det mindste vilde da ikke denne deres Lumpenhed blive Exempel; vilde ikke hielpe Egennyttens Røst hos mange bedre men skrøbelige Mennesker at faae Magt over Menneskelighedens.

Find frem til de gamle aviser

1. Det Kongelige Bibliotek har indekser (registre) til rigtigt mange aviser. De kan ses her: www.kb.dk/da/nb/samling/ds/aviser/danskeaviser. I stedet for at taste den lange adresse kan du bruge hjemmesidens (www.kb.dk) søgefelt til at søge på 'aviser indekser'.
2. Statsbiblioteket har også en stor samling aviser, og her er man i gang med at digitalisere en stor del af dem. Læs mere her: www.statsbiblioteket.dk/nationalbibliotek/avisdigitalisering/gamle-danske-aviser-i-digital-form. Der vil blive adgang for alle til at læse ældre aviser online.
3. blog.avisdigitalisering.dk: Her er det muligt at følge med i, hvor langt man er kommet med digitaliseringen af aviserne.
4. Mange lokal- og stadsarkiver ligger inde med lokale

- aviser og samlinger af udklip, som netop knytter sig til den pågældende egn. Disse udklip handler ofte om særlige begivenheder i den pågældende egn.
5. Nogle aviser, Politiken og Ekstrabladet, har digitaliseret samtlige ældre årgange, og man har som abonnent adgang til dem. Hvis du ikke selv abonnerer, kan du måske få adgang via dit lokale bibliotek.
6. Tidsskriftet Skalk har udgivet en samling aviser i uddrag, som kan være en god inspiration til at komme i gang med aviserne. De kom i otte mapper under titlen Historien i avisen, der dækker perioden 1657-1912. Artiklen om branden er fundet i denne udgivelse.
7. Der findes et seddelkartotek, Sejrs Sedler, med udtræk af artikler fra primært Aarhus Stifttidende fra 1794 til ca. 1950. Kartoteket er digitaliseret og kan ses her: www.sejrssedler.dk.

Hjælp til at arbejde med lægdsruller

På sin hjemmeside <http://www.dannebrog.biz/lruller/> har Ulrich Alster Klug en lang række noter vedrørende brug af lægdsrullerne, samt links til de scannede lægdsruller fra ArkivalierOnline.

En stor del af dette stof har han nu samlet i et lille hæfte, som også indeholder gode afsnit om brugen af Statens Arkivers arkivdatabase, 'Daisy', og om ArkivalierOnline Beta.

Ulrich indleder med en grundig gennemgang af Daisy og forklarer først, hvad man forstår ved begreber som arkivalier, aktstykke, arkivskaber, arkivserie etc. Han gennemgår de informationer, som vises på søgesiden og resultatsiden, og hvordan man læser oplysningerne (kaldet 'kartotekskort'), om arkivskaber og arkivserie, og endelig hele bestillingsproceduren i Daisy.

Dernæst viser han en række eksempler på, hvordan man finder forskellige emner i Daisy, f.eks. kontraministerialbøgerne, faderskabssager, skiftearkivalier, samt naturligvis lægdsruller og søruller.

Hovedparten af hæftet er viet til lægdsrullerne i ArkivalierOnline Beta, og hvordan man finder frem til dem enten i Daisy eller via Ulriks hjemmeside.

Med kyndig hånd rulles hele lægdsrullesystemet ud med forklaring på, hvorledes man finder rundt i det og arbejder med det.

Forfatteren gennemgår indledningsvis, hvad lægdsruller er for en størrelse, om deres afgrænsning, om land- og søruller, om skiftende perioders optagelsesalder, og hvem der var værnepligtige til skiftende tider. Om lægdsrulleårene, brug af sogneregisteret med henvisning til udskrivningskredse og lægder og lægdsrullernes opdeling i tilgangs-, hoved-, flytte- og omskrevne ruller.

Det var lige så det svirrede i mit hoved med alle de begreber fra den militære verden, som var et ret ukendt land for mig.

Gennem en række velvalgte eksempler redegør forfat-

ter herefter for, hvordan man bruger lægdsrullerne i praksis, samtidig med at han gennemgår funktionerne i AO-viseren, og på den måde guider han os trin for trin gennem de forskellige ruller og udskrivningskredse i jagten på anerne. Undervejs oplister han på delskemaer de hidtil fundne oplysninger før den videre søgning.

For overskuelighedens skyld anbefaler han, at man selv gør ligeså derhjemme – skemaet er med i bogen.

Man skal lige være opmærksom på, at lægdsrullerne fra 1860 findes i 2 eksemplarer: statens eksemplar. + de enkelte udskrivningskredses eksemplar. De scannede lægdsruller er hovedsageligt statens eksemplar, hvori- mod udskrivningskredsenes eksemplarer ofte skal bestilles i Daisy. Desværre, for de sidste indeholder som regel flere oplysninger, f.eks. om bopæl.

Bogen slutter med et afsnit om faldgruber: hvad er grunden til, at man ikke kan finde den søgte person, herunder om de kasserede, og hvilke oplysninger kan man finde om dem.

Med Ulrich Alster Klugs lille hæfte ved hånden bliver man om ikke ekspert på en studs, så dog til en vis grad halvbefaren i disse sager.

Rigtig god jagt på jeres mandlige forfædre.

Anmeldt af Kirsten Christensen

Ulrich Alster Klug: Daisy, ArkivalierOnline Beta og Lægdsrullerne. Forlaget Dannebrog, 2014. 40 sider i mappe. Pris 40 kr. + porto 28 kr. Kan bestilles på Ulrich@dannebrog.biz.

Slægtsforskning på nettet

Hæftet er kommet i 2. udgave, stadig skrevet af Gitte Christensen og Kathrine Tobiasen, begge bibliotekarer og

velkendte fra deres store foreningsarbejde inden for DIS-Danmark.

Jeg kan godt lide hæftet; det er generelt set velskrevet og let forståeligt, det er overskueligt opbygget med et tiltalende layout, og jeg er generelt set enig i udvælgelsen af sites og af stoffet.

Hæftets afgrænsning og disposition

Det defineres, at hæftet primært henvender sig til begynderen og den let øvede. Hvis man er en øvet slægtsforsker (her vil jeg sige, at det er den, der kan benytte mange forskellige, originale kilder under arkivbesøg), så er det nok mest et godt indblik i brugen af nettet som redskab, der kan hentes her.

Hæftet kommer rundt om de grundlæggende kilder samt arkiverne, AO, AO beta, DAISY, slægtsprogrammer (også net-baserede), sites med hjælpemidler og ekstrakter af kilder m.v. foruden deling af oplysninger på nettet.

Det er en stor mundfuld i løbet af 108 sider, og på grund af det stramme layout bliver der undertiden for lidt plads til sidens emne. Så er det godt, at læseren i omtalerne af de slægtshistoriske foreninger, kurser og mere litteratur om emnet kan finde gode veje til at komme videre med at lære at slægtsforske.

Rammer hæftet målgruppen?

Jeg synes, begynderen får en god, første indføring i slægtsforskning, og navnlig kan jeg godt lide, at han får et godt indblik i kildekritik, især over for stamtavler på nettet og i bogform.

DAISY og slægtsforskningsprogrammernes muligheder introduceres, og man vil blive ledt til de sider, hvor man finder de vigtigste hjælpemidler, vi alle sammen bruger – eller burde bruge.

På den måde er hæftet en glimrende reklame for slægtsforskning som hobby, og det kan jeg jo kun hilse hjerteligt velkommen.

Hæftets struktur og indhold

Under hver sides overskrift findes et stort billede, og nederst er der ca. en halv side med tekst. Det ser godt ud, og læseren vil umiddelbart føle, han har overblik over stoffet.

Her er forskellen på hæftet Slægtsforskning på Internet, som udkom i 2004 (med mig som forfatter) og det nye hæfte: Forlaget Libris forudsætter, at kendskabet til brugen af EDB er vokset, men det er muligt, at nogle læsere vil de savne trin-for-trin-gennemgangene.

Sproget i hæftet

Slægtsforskning er jo altid meget kompleks, derfor skal korte tekster være både fagligt rammende og sprogligt præcise, og det lykkes generelt set for forfatterne.

Som ekstra hjælp henvises der konkret til Statens Arkivers hjemmesides vejledninger for forskellige kilder.

Vægtningen af stoffet

Vægtningen af stoffet kan jo altid diskuteres, og selvom den lange gennemgang af to kilder kunne skæres ned (der er nemlig en side med billede for hvert afsnit i kirkebogen og en side med billedeksempel fra hver periode af folketællingerne), så synes jeg, den af hensyn til begynderen har sin berettigelse, især hvis de sidste, nødvendige oplysninger kan sluses ind i næste udgave.

Under afsnittet om DAISY ville jeg ønske, der var valgt et eksempel, som var enkelt, brugbart og forklaret, så enhver læser efter læsningen ville forstå hvad DAISY er, og hvordan det virker. Det er vel netop forståelsen af DAISY, der er en væsentlig forudsætning for, at en slægtsforsker også kan blive en arkivbruger.

Jeg savner en introduktion til det interaktive, administrationshistoriske atlas, DigDag (www.digdag.dk), som alle slægtsforskere kan benytte sig af – og som dækker hele Danmark 1660-2014.

DigDag ville også være en stor hjælp til arbejdet med københavnske familier, når nu der ikke var plads til at introducere flere, nyttige hjælpemidler angående københavnerne.

Forfatterne har ellers formået at dele sol og vind lige ved at behandle sites fra næsten hele landet, hvilket de skal have ros for.

Introduktionen til slægtsprogrammer og deling af oplysninger på nettet

Hvad angår kapitlerne om slægtsforskningsprogrammer, deling af oplysninger på nettet, bl.a. ved hjælp af online-slægtsforskningsprogrammer, har forfatterne udvist en særlig evne til at forklare sig både i korthed og meget præcist. Det er flot gjort i betragtning af emnernes størrelse og kompleksitet.

De betragtninger, forfatterne gør sig, og de råd, læseren får undervejs, rammer plet, og hvis læseren retter sig efter dem, er han godt hjulpet fremover. F.eks. vil han så slippe for at begynde med en dyr webbaseret løsning, hvorfra han (som det også anføres) ikke kan få sine data ud igen, når han vil skifte program!

Alt i alt, hvis du har en ven eller en slægtning, der har udtrykt interesse for slægtsforskning, så skynd dig at give ham eller hende hæftet i værtinde- eller julegave, så vedkommende kan gå fra interesseret til slægtsforsker.

*Anmeldt af Ulrich Alster Klug,
forfatter og underviser i slægtsforskning*

Slægtsforskning på nettet, Af Gitte Christensen og Kathrine Tobiasen. 104 sider, illustreret. Libris, 2014. Pris for papirudgave 99 kr., e-bog (PDF og ePub) 89 kr. Medlemmer af DIS-Danmark får 25 % rabat ved køb i Libris' webshop (www.libris.dk) inden 1.1.2015. Se nærmere på www.slægtogdata.dk, under Aktuelt > Nyheder.

Kalender

Se også på hjemmesiden <http://www.slaegtogdata.dk/aktuelt> og under de enkelte lokalforeninger. Her kan være flere arrangementer.

Tid	Sted	Emne	Arrangør	Tilmelding m.v.
Mandage 5. og 19. januar, 2. og 16. februar, 2. og 16. marts	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Slægtsroderi	DIS-Odense m.fl.	www.dis-odense.dk
Mandage 5. og 19. januar, 2. og 16. februar, 2. og 16. marts	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Gotisk læsekreds	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Onsdag 7. januar kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lundsvej 8, Lyngby	Slægtscafé	DIS-København Nord	https://www.slaegtogdata. dk/lokalforeninger/kbh nord
Torsdage 8. januar, 5. febr. og 5. marts	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Snakkedag på Landsarkivet	DIS-Odense m.fl.	www.dis-odense.dk
Torsdage 8., 22. og 29. januar, 5., 19. og 26. februar og 5. og 19. marts	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Legacy-/Slægtsforskeraften	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Mandag 12. januar	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Gotisk skrift grundkursus starter	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Mandage 12. og 26. januar, 9. og 23. februar, 9. og 23. marts	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Legacy legestue	DIS-Odense	www.dis-odense.dk
Mandag 12. januar kl. 19.00-21.30	Vestre Skole, skoletorvet, Gyldenbjergsvej 31, Svendborg	IT sikkerhed. Foredrag v/Johnny Fredslund, IT-chef i forsvaret	DIS-Sydfyn	dis.sydfyn@live.dk
Tirsdage 13. og 27. januar, 10. og 24. februar, 10. og 24. marts og 7. april kl. 09.00-12.00	Senior Centret, Hestens Bakke 43, Helsingør	Studiegruppe	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/helsingoer
Tirsdag 13. januar	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Middelfart Venstreblad. Foredrag v/Hans Walmar	DIS-Odense m.fl.	www.dis-odense.dk
Onsdag 21. januar kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lundsvej 8, Lyngby	Hvor blev min tiptip oldefar af Foredrag v/Anton Blaabjerg	DIS-København Nord	https://www.slaegtogdata. dk/lokalforeninger/kbh nord
Mandag 26. januar kl. 19.00	Senior Centret, Hestens Bakke 43, Helsingør	Kriminelle aner. Foredrag v/Ulrich Alster Klug	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/helsingoer
Onsdag 4. februar kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lundsvej 8, Lyngby	Matrikelnumre - en nøgle til ejendomshistorien. Foredrag v/Hans Peter Poulsen	DIS-København Nord	https://www.slaegtogdata. dk/lokalforeninger/kbh nord
Tirsdag 10. februar	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Kommunearkiver. Foredrag v/Johnny Wøllekær	DIS-Odense m.fl.	www.dis-odense.dk
Tirsdag 10. februar kl. 19.00	Foreningslokalet, Sydholmen 8, 2650 Hvidovre	Slægtsforskeren og godsarkiverne. Foredrag v/Michael Dupont	DIS-Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/ lokalforeninger/Sokkelund
Onsdag 11. februar kl. 19.00-21.00	Aalborg Universitets lokaler, Badehusvej 9.1, Aalborg	Skifterne fortæller. Foredrag v/Ulrich Alster Klug	DIS-Aalborg	https://www.slaegtogdata. dk/lokalforeninger/aalborg
Mandag 16. februar kl. 19.00-21.30	Vestre Skole, skoletorvet, Gyldenbjergsvej 31, Svendborg	Skørtejægeren - på jagt efter de kvindelige aner. Foredrag v/Mette Fløjborg	DIS-Sydfyn	dis.sydfyn@live.dk
Onsdag 18. februar kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lundsvej 8, Lyngby	Slægtscafé m. opfølgning på matrikelforedraget	DIS-København Nord	https://www.slaegtogdata. dk/lokalforeninger/kbh nord

Mandag 23. februar kl. 19.00	Centret, Hestens Senior Bakke 43, Helsingør	Arkivalieronline er mere end kirkebøger og folketællinger. Foredrag v/Pernille Sonne	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/helsingoer
Onsdag 25. februar	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Kriminalhistorie eller kriminalroman. Foredrag v/Leif Sepstrup	DIS-Odense m.fl.	www.dis-odense.dk
Mandag 2. marts kl. 19.00	Senior Centret, Hestens Bakke 43, Helsingør	Avisen – en kilde for slægtsforskere. Foredrag v/Tommy P. Christensen	DIS-Helsingør	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/helsingoer
Tirsdag 10. marts	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Rigsarkivet og slægtsforskere. Foredrag v/rigsarkivar Asbjørn Hellum	DIS-Odense m.fl.	www.dis-odense.dk
Onsdag 4. marts kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lundsvej 8, Lyngby	Klart skib – om udskrivning af mandskab til flåden. Foredrag v/Erik Kann	DIS-København Nord	https://www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/kbhnord
Mandag 16. marts kl. 19.00-21.30	Vestre Skole, skoletorvet, Gyldenbjergsvej 31, Svendborg	1864 – sønner af de slagne. Foredrag v/Rasmus Glenthøj	DIS-Sydfyn	dis.sydfyn@live.dk
Onsdag 18. marts	Lindegaarden, Peter Lundsvej 8, Lyngby	Slægtscafé m. opfølgning på foredraget Klart skib	DIS-København Nord	https://www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/kbhnord
Onsdag 18. marts kl. 19.00-21.00	Aalborg Universitets lokaler, Badehusvej 9.1, Aalborg	Introduktion til benyttelse af lægdsruller og søruller i slægtsforskning. Foredrag v/Jørgen Green	DIS-Aalborg	https://www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/aalborg
Onsdag 25. marts	Se nærmere vedr. tid og sted på hjemmesiden	Tekstiler og tøj i oplysnings-tiden. Foredrag v/Tove Engelhardt Mathiassen	DIS-Odense m.fl.	www.dis-odense.dk
Onsdag 8. april kl. 19.00	Lindegaarden, Peter Lundsvej 8, Lyngby	Generalforsamling	DIS-København Nord	https://www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/kbhnord
Mandag 13. april kl. 19.00-21.30	Vestre Skole, skoletorvet, Gyldenbjergsvej 31, Svendborg	Om at efterspore forsvundne personer. Foredrag v/Anton Blaabjerg	DIS-Sydfyn	dis.sydfyn@live.dk
Tirsdag 14. april kl. 19.00	Foreningslokalet, Sydholmen 8, 2650 Hvidovre	DIS-Træf. Foredrag v/Jørgen Kristensen	DIS-Sokkelund Herred	www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/Sokkelund
Onsdag 15. april kl. 19.00-21.00	Aalborg Universitets lokaler, Badehusvej 9.1, Aalborg	Skomager blev ved din læst – eller noget om købstads-håndværkere fra før midten af 1800-tallet	DIS-Aalborg	https://www.slaegtogdata.dk/lokalforeninger/aalborg

At skrive
slægtshistorie

- idébog for slægtsforskere

Kathrine Tøhlissen

At skrive slægtshistorie

Kenneth Konrad Knudsen skrev i sin anmeldelse af bogen i Slægt & Data:

Hvis du drømmer om at få noget af alt dit slægtsmateriale publiceret, men ikke ved, hvad du skal gribe eller gøre i, så er "At skrive slægtshistorie" et godt sted at starte. Bogen giver dig ikke svaret på, hvordan du skal gøre, men den klæder dig på til at træffe de rigtige valg for dig og dit projekt.

Bogen er udgivet af DIS-Danmark, og koster for medlemmer 149 kr.

Bestil den via bestillingsformularen i 'butikken' på hjemmesiden (under Foreningen) eller send en mail til ekspedition@dis-danmark.dk

Kommende bestyrelsesmøder i DIS-Danmark

I nærmeste fremtid er planlagt
følgende møder for bestyrelsen.

24.-25. januar 2015

7. marts 2015

Møderne finder sted i Odense.

www.slaegtogdata.dk

DIS-Danmarks hjemmeside
www.slaegtogdata.dk

Webmaster Arne Feldborg
webmaster@dis-danmark.dk

Særtilbud – især til nye medlemmer

Ekspeditionen har et restoplæg fra de seneste tre årgange af
medlemsbladet, som sælges så længe lager haves.

Slægt & Data – hele årgang 2011 sælges samlet for 70 kr.

Slægt & Data – hele årgang 2012 sælges samlet for 70 kr.

Slægt & Data – hele årgang 2013 sælges samlet for 70 kr.

Hæftet 25 år med slægt og data.

DIS-Danmark 1989-2014 50 kr.

Bogen Sogn Herred Amt 99 kr.

Bogen At skrive slægtshistorie 149 kr.

Alle priser er inkl. moms og forsendelse, og betaling sker forud med kort
eller ved bankoverførsel.

Henvend dig til Ekspeditionen, ekspedition@dis-danmark.dk, eller brug
bestillingsformularen i 'butikken' på hjemmesiden under foreningen.

Her kan du også bestille cd'en med samtlige numre af Slægt & Data.

DIS-Danmarks ekspedition

Henvendelser til DIS-Danmarks ekspedition sker via adressen:

ekspedition@dis-danmark.dk

Tlf. 52 79 90 20

Telefonen er åben for ekspedition:
Tirsdag kl. 14-18 - ellers telefonsvarer.

Ekspeditionen besvarer praktiske spørgsmål og sørger
i øvrigt for forsendelse af foreningens forskellige pro-
dukter, f.eks. cd'erne med Slægt & Data og Postadres-
sebogen.

Ekspeditionen står også for tilmelding til DIS-Danmarks
læsekredse, hvor udenlandske blade rundsendes
blandt DIS-medlemmer.

DIS-Danmarks bestyrelse

Susanne Fuglsang Formand. Højbakkevej 3, 2640 Hedehusene. Tlf. 46 13 60 01	fuglsang@dis-danmark.dk
Jesper Skov Næstformand. AO-repr. Friggvej 3, Sdr. Onsild, 9500 Hobro	skov@dis-danmark.dk
Henning Karlby Kassierer. Rylevej 2, Bro, 5464 Brenderup. Tlf. 64 44 28 08	karlby@dis-danmark.dk
Kathrine Tobiasen Redaktør. DIS-Forum. Korsagervej 13, 8940 Randers SV. Tlf. 41 28 65 30	tobiasen@dis-danmark.dk
Michael Dupont Sekretær. Stenager 216, st.th, 2600 Glostrup. Tlf. 43 44 16 52	dupont@dis-danmark.dk
Poul Wachmann Valmuehaven 42, 2765 Smørum. Tlf. 44 65 02 45	wachmann@dis-danmark.dk
Jørgen Kristensen Markskellet 130, 4300 Holbæk. Tlf. 29 45 69 26	kristensen@dis-danmark.dk
Kirsten Andersen Gjelstensåsen 125, 3650 Ølstykke. Tlf. 47 17 75 78	andersen@dis-danmark.dk
Bodil Grove Christensen Hvedevej 1, 7490 Aulum. Tlf. 97 47 28 87	grove@dis-danmark.dk
Lena Sørensen Suppleant. Løven 28, 3650 Ølstykke. Tlf. 47 17 55 62	soerensen@dis-danmark.dk
Anton Blaabjerg Suppleant. Fredensgade 38, 8800 Viborg. Tlf. 86 61 04 36	blaabjerg@dis-danmark.dk

Holger Hertzum-Larsen

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13

8900 Randers

Tlf. 64 64 51 06

tobiasen@dis-danmark.dk

Hvor længe bliver en slægtsforsker ved med at forske? Nogle bliver trætte undervejs og mister interessen, mens andre bare bliver ved. Holger Hertzum-Larsen har rundet de 90 år og er stadig i gang, om end nok på lidt nedsat kraft, da helbredet ikke længere tillader lange rejser til arkiver m.v. Men han arbejder på en slægtsbog til sine børnebørn og bidrager til det store, grundlæggende værk *Danmarks Kirker*, der stadig er under udarbejdelse.

En ekstraordinær indsats

Men Holger kan også se tilbage på en indsats, der er ganske ekstraordinær. Starten blev gjort med den kæmpestore slægtsbog *Niels Pedersen og Ingeborg Christensdatter i Janderup* fra 1989, og hvad den medførte af biprodukter i form af afskrifter af bl.a. syn på ryttergods, regimentsregnskaber og tingbøger fra egnen omkring Varde. Siden har han udgivet et udvalg af *Jydske domme og dokumenter 1440-1700* (1998) og endnu en stor slægtsbog, denne gang over slægten Borch, *Claus Mortensen Borch og efterkommere*, som udkom 2001. I øvrigt har han i sine gemmer utallige større og mindre afskrifter.

Afskrifter i metervis

Holger har med usvigelig sikkerhed været i stand til at læse selv meget gamle tekster. Selv om hans skolegang udelukkende bestod i syv år i "den strå-tækte", og han aldrig har været på kurser, viste det sig, at han bare kunne det der. Som han selv beskeden sagde, da Slægt & Data interviewede ham i 2000, så "synes jeg da, jeg er nået et godt stykke i så henseende." Flid har det heller aldrig skortet på, så efter mange år med slægtsforskning har han en enorm samling af affotograferede film, pergamenter og andre dokumenter samt afskrifter af meget af det. I starten lod han afskrifter, som han i elektronisk form udvekslede med andre forskere, ledsage af et par ord om, at hvis folk kunne bruge afskrifterne, så kunne de sende et par frimærker som tak. "Jeg fik aldrig et frimærke", siger han i dag med et smil. Ud over at fotografere filmruller og dokumenter har han også gjort et stort stykke arbejde med at køre de gamle tekster

SYN PÅ RYTTERGODS 1686

VED
HOLGER HERTZUM-LARSEN

LEMVIG 1985

Den første udgivelse fra Holger Hertzum hånd var bogen *Syn på ryttergods 1685*, der er en afskrift af et omfattende syn på alle gårde under 1. Jydske Nationale Regiment. Bogen udkom 1985.

gennem Photoshop og rense dem for pletter og anden støj, så teksterne står så klart og læsevenligt som overhovedet muligt.

Regimentsregnskaber

De gamle kilder som tingbøger og regimentsregnskaber er fantastiske. Regnskaber kan lyde tørt og kedeligt, men de har et væld af oplysninger om slægtsrelationer og dækker en periode, hvor mange kirkebøger er gået tabt. Dertil kommer, at de giver et fint indblik i levevilkårene dengang. Her kan man eksempelvis læse, at en gård er brændt ned, eller en god hest gået tabt, så fæsteren må have økonomisk bistand, hvis han skal kunne blive ved gården. Problemet for mange er naturligvis, at kilderne ikke er lette at gå til. Men er du så heldig, at du har aner i Holgers egne, er en del af dem kun et par museklik fra dig.

Donation til DIS

Et så stort arbejde som Holger Hertzum-Larsens skal bevares for eftertiden og blive til glæde for andre forskere. Derfor har han doneret det hele til DIS-Danmark. Mange afskrifter kan allerede ses under Kilder > Afskrevne kilder på hjemmesiden, og under DIS-Kopier (kopier.dis-danmark.dk) kommer også affotograferede tingbøger, rådstueprotokoller og andet godt. Det er planen, at disse kilder skal være søgbare i DIS-Bibliotek.